

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2021

Eliška Hájková

Univerzita Pardubice
Fakulta zdravotnických studií

Pohled dnešní společnosti na profesi porodní asistence

Eliška Hájková

2021

Bakalářská práce

Univerzita Pardubice
Fakulta zdravotnických studií
Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Eliška Hájková**
Osobní číslo: **Z18062**
Studijní program: **B5349 Porodní asistence**
Studijní obor: **Porodní asistentka**
Téma práce: **Pohled dnešní společnosti na profesi porodní asistence**
Zadávající katedra: **Katedra porodní asistence a zdravotně sociální práce**

Zásady pro vypracování

1. Studium literatury, sběr informací a popis současného stavu řešené problematiky.
2. Stanovení cílů a metodiky práce.
3. Příprava a realizace průzkumného šetření dle stanovené metodiky.
4. Analýza a interpretace získaných dat.
5. Zhodnocení výsledků práce.

Rozsah pracovní zprávy: **35 stran**
Rozsah grafických prací: **dle doporučení vedoucího**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. FTOREK, Jozef. *Public relations jako ovlivňování mínění: jak úspěšně ovlivňovat a nenechat se zmanipulovat*. 3. rozš. vyd. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3926-7.
2. GIDDENS, Anthony, SUTTON, Philip W., ed. *Sociologie*. Praha: Argo, 2013. ISBN 978-80-257-0807-1.
3. PLEVOVÁ, Ilona. *Ošetřovatelství I. 2. přeprac. a dopl. vyd.* Praha: Grada, 2018. ISBN 978-80-271-0888-6.
4. URBAN, Lukáš, Josef DUBSKÝ a Karol MURDZA. *Masová komunikace a veřejné mínění*. Praha: Grada, 2011. *Žurnalistika a komunikace*. ISBN 978-80-247-3563-4.
5. VRÁNOVÁ, Věra. *Historie babičtví a současnost porodní asistence*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. ISBN 978-80-244-1764-6.

Vedoucí bakalářské práce: **Eva Welge, MSc BSc**
Katedra porodní asistence a zdravotně sociální práce

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2019**
Termín odevzdání bakalářské práce: **6. května 2021**

doc. Ing. Jana Holá, Ph.D. v.r.
děkanka

L.S.

Mgr. Helena Poláčková v.r.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 4. března 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 6.5. 2021

Eliška Hájková v.r.

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala vedoucí práce Evě Welge MSc, BSc za její rady, trpělivost a ochotu při zpracování této bakalářské práce. Další poděkování patří především mé rodině a přátelům, kteří mi v období studia poskytovali významnou psychickou podporu.

ANOTACE

Bakalářská práce je složena z části teoretické a průzkumné. Teoretická část se zabývá pojmy společnost a dnešní moderní česká společnost, veřejné mínění, jakožto souhrn názorů, postojů a hodnocení určitého veřejného tématu a čím může být toto mínění ovlivňováno. Dále se zabývá historií profese porodní asistence a profesí porodní asistentky v dnešní době. Zabývá se také tím, jaká je role porodní asistentky, jakožto zdravotnického pracovníka, a jaká je její image. V průzkumné části bylo pomocí polostrukturovaného dotazníku zjišťováno, jaký má dnešní společnost pohled na profesi porodní asistentky. Například, co by lidé od porodních asistentek očekávali, jaké by byly jejich představy při setkání s touto profesí, nebo kde si myslí, že by mohli porodní asistentku potkat.

KLÍČOVÁ SLOVA

Společnost, veřejné mínění, média, profese porodní asistence, porodní asistentka, image, role

TITLE

The view of today's society on the profession of midwifery

ANNOTATION

The bachelor thesis consists of theoretical and exploratory part. The theoretical part deals with today's modern Czech society and public opinion, as a summary of views, attitudes and evaluation on some public theme, and how this opinion can be influenced. Furthermore, it deals with history of midwifery, and profession of midwife nowadays, and what is the role and image of midwife, as a healthcare worker. The exploratory part looks at the view of current society on midwifery profession, through a semi-structured questionnaire. For example, what would the people expect from midwives, what would their expectancy be when they meet this profession, or where do they think is possible to meet a midwife.

KEYWORDS

Society, public opinion, media, midwifery profession, midwife, image, role

OBSAH

Úvod	12
1 Cíl práce.....	13
1.1 Hlavní cíl	13
1.2 Teoretické cíle.....	13
1.3 Praktické cíle.....	13
2 Teoretická část	14
2.1 Společnost.....	14
2.1.1 Dnešní moderní česká společnost.....	14
2.2 Veřejné mínění.....	15
2.2.1 Faktory ovlivňující veřejné mínění.....	15
2.3 Historie porodní asistence.....	20
2.3.1 Historie porodních asistentek v českých zemích	21
2.4 Současnost profese porodní asistence.....	23
2.4.1 Definice porodní asistence.....	23
2.4.2 Právní legislativa vztahující se k profesi porodní asistence	24
2.4.3 Profesní organizace porodních asistentek v České republice	26
2.5 Sociální role a osobnost porodní asistentky.....	28
2.6 Image porodní asistentky	29
3 Praktická část.....	30
3.1 Metodika průzkumu.....	30
3.1.1 Průzkumný nástroj	30
3.1.2 Technika sběru a analýzy dat.....	30
3.1.3 Soubor respondentů	31
3.2 Analýza a interpretace výsledků.....	32
4 Diskuse	52
5 Závěr	57

6	Použitá literatura	58
7	Přílohy.....	63

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 graf pohlaví respondentů.....	32
Obrázek 2 graf věk respondentů	32
Obrázek 3 graf vzdělání respondentů	33
Obrázek 4 graf setkání s PA	34
Obrázek 5 graf nejčastější zdroje.....	35
Obrázek 6 graf PA zdravotní sestra	37
Obrázek 7 graf lékařský dohled	42
Obrázek 8 graf potřeba PA	44
Obrázek 9 graf budoucnost PA	46
Obrázek 10 graf změna za 50 let	48

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 pohlaví respondentů.....	32
Tabulka 2 věk respondentů.....	32
Tabulka 3 vzdělání respondentů.....	33
Tabulka 4 setkání s PA.....	34
Tabulka 5 nejčastější zdroje o PA.....	35
Tabulka 6 volitelné zdroje.....	36
Tabulka 7 PA zdravotní sestra.....	37
Tabulka 8 rozdíly v profesích.....	38
Tabulka 9 nejnižší dosažené vzdělání.....	39
Tabulka 10 kompetence PA.....	40
Tabulka 11 pracoviště PA.....	41
Tabulka 12 lékařský dohled.....	42
Tabulka 13 důvody lékařského dohledu.....	43
Tabulka 14 potřeba PA.....	44
Tabulka 15 důvody potřeby PA.....	45
Tabulka 16 budoucnost PA.....	46
Tabulka 17 důvody budoucnosti PA.....	47
Tabulka 18 změna za 50 let.....	48
Tabulka 19 změny v profesi.....	49
Tabulka 20 očekávání od PA.....	51

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

AV	Akademie Věd
CZSO	Český statistický úřad
ČKPA	Česká komora porodních asistentek
ČR	Česká republika
ČSPA	Česká společnost porodních asistentek
EMA	European Midwives Association
ICM	International Confederation of Midwives
PA	Porodní asistentka
UNIPA	Unie porodních asistentek
USA	United States of Amerika
WHO	World Health Organization

ÚVOD

„Umění porodní asistence je jednou z nejstarších profesí“ (Odent, 2017, str. 1). Již z této věty, kterou uvedl ve své knize „Potřebujeme porodní asistentky?“ MUDr. Michel Odent, věhlasný francouzský porodník, bychom mohli usuzovat, že společnost bude vědět o profesi porodní asistence mnohé. Profese porodních babiček je velmi stará a spolu s časem se měnilo i jejich postavení ve společnosti, jejich kompetence, ale také i to, jaké povědomí o nich má laická veřejnost. V České republice, je profese porodní asistentky brána jako nelékařský zdravotnický obor, který zaujímá specifické místo v systému zdravotní péče. Práce porodní asistentky se zabývá především zdravím ženy jako takovém. Proto můžeme také slyšet označení porodní asistentky i jako takzvaná ženská sestra.

Porodnictví v České republice je odlišné od mnohých západoevropských zemí. Hlavní rozdíl můžeme najít převážně v roli samotné porodní asistentky, která má v těchto zemích jiná práva a větší míru zodpovědnosti (Štromerová, 2020). Pozitivní je, že se Česká republika nachází na nejvyšších pozicích, například v tabulkách novorozenecké úmrtnosti. To, co by ovšem mohlo společnosti scházet, je individuálnější přístup, větší možnosti a tím pádem větší spokojenost.

Z názvu práce vyplívá, že se tento průzkum nebude zabývat pouze samotnou profesí porodní asistentky, ale také tím, co si o této profesi myslí dnešní moderní česká společnost. Jaké má o této profesi povědomí, a co by od porodních asistentek očekávala. Tento názor se může u mnohých osob lišit. Shodu názorů, postojů či hodnocení určitého tématu společnosti, označujeme jako veřejné mínění (Urban a kol., 2011, str. 120). Veřejné mínění, může být ovlivňováno mnohými faktory. Může záležet například na tom, v jakém sociálním prostředí se člověk nachází, jakého je pohlaví či jaké má zkušenosti. Názor člověka může také ovlivňovat jeho vlastní rodina, přátelé či spolupracovníci. Mínění společnosti o porodní asistenci může hodně ovlivňovat fakt, zda se někdy s touto profesí setkali osobně (Davison, 2020). Stejně tak, jako veřejné mínění, tak i názory společnosti, jsou ovlivňovány mnoha různými faktory. Tyto faktory beze sporu ovlivňují i pohled na profesi porodní asistentky.

1 CÍL PRÁCE

1.1 Hlavní cíl

Zjistit pohled dnešní české společnosti, na profesi porodní asistence.

1.2 Teoretické cíle

Zjistit, jaké faktory mohou ovlivňovat pohled společnosti na profesi porodní asistentky.

Popsat jaká byla role porodní asistentky v historii, a jak mohla historie ovlivnit pohled dnešní společnosti na tuto profesi.

Vysvětlit, kdo je porodní asistentka, jaká její osobnost, role a image.

1.3 Praktické cíle

Zjistit, co si společnost myslí o profesi porodní asistentky.

Zjistit, co společnost očekává od profese porodní asistentky.

2 TEORETICKÁ ČÁST

2.1 Společnost

Společnost, můžeme v nejširším slova smyslu popsat jako synonymum pro celek, lidský rod, či největší společenskou skupinu, ke které může člověk patřit (Sociologický ústav AV ČR, 2018). Společnost můžeme také definovat, jako sociální agregát obou pohlaví a různorodých věkových skupin, spojených do soběstačného seskupení, které bylo vytvořeno vlastní institucí, respektující kulturu, kterou sdílí. Je to soubor osob, které spolu žijí ve skupinách, jež jsou vzájemně propojeny, na vymezeném, ohraničeném teritoriu. Sdílejí primární společenské hodnoty, řídí se stejnými základními normami a chovají se dle stabilních kulturních vzorů (Sociologický ústav AV ČR, 2018).

Dle Giddense (2013, str. 995), patří pojem společnost mezi jedny z nejdůležitějších sociologických představ. Společnost popisuje jako systém strukturovaných sociálních vztahů, který spojuje lidi dle pravidel sdílené kultury. Společenské skupiny mohou být jak velmi malé, čítající stěží více než pár desítek jedinců, tak mimořádně rozsáhlé, mající až miliony členů (Giddens, 2013, str. 995).

2.1.1 Dnešní moderní česká společnost

Moderní společnost můžeme popsat jako produkt radikálních změn, ke kterým došlo hlavně v oblasti ekonomiky, mocenských vztahů, sociálního uspořádání či životního stylu (Sociologický ústav AV ČR, 2020). Současná, tedy moderní společnost se vyvinula v období průmyslové revoluce 19. století, z tehdejší společnosti tradiční. K významné kategorii života moderní a demokratické společnosti patří veřejnost, veřejné mínění a hlas lidu (Ftorek, 2012, str. 29). Česká moderní společnost se v hodně ohledech řadí k liberálním. Je to princip, který prosazuje svobodu a demokracii. Tento postoj je zaujímán k mnoha tématům, například téma interrupce, rozvod, či registrované partnerství homosexuálních párů (Mansfeldová, 2002).

2.2 Veřejné mínění

V sociologii se mínění vysvětluje jako reflektované vyjádření člověka k určitému jevu, zahrnující množství pocitů a domněnek, s možným hodnotícím charakterem. Autorem pojmu veřejného mínění je Jean Jacques Rousseau, francouzský osvícenský filozof (Urban a kol., 2011, str. 120).

V současné době se tento pojem používá k označení souhrnu názorů, postojů a hodnocení jakéhokoliv veřejného tématu. Veřejné mínění můžeme také chápat, jako určitou schodu názorů, ve společnosti (Urban a kol., 2011, str. 120). Dle existující odezvy, může být veřejné mínění rozlišováno na aktivní a pasivní. Aktivní veřejné mínění má zjevnou odezvu ve společnosti a pasivní musí být zjišťováno pomocí průzkumu (Ftorek, 2012, str. 44).

Davison (2020), ve svém článku o veřejném mínění uvádí, že je to shoda různých postojů, názorů či víry, které jsou zastupovány významným podílem společnosti. Veřejné mínění, nemusí ovlivňovat jenom politiku či volby. Může ovlivňovat mnoho dalších oblastí, jako třeba kulturu, módu, umění, mezilidské vztahy a další (Davison, 2020).

2.2.1 Faktory ovlivňující veřejné mínění

Sociální svět je svět lidí, kteří se mohou svobodně rozhodovat, ovšem toto rozhodování, není ani z daleka svévolné. Téměř vždycky je omezené nějakým vnějším působícím faktorem (Petrusek, Balon, 2011, str. 15).

Kritickou roli v ovlivňování rozvoje veřejného mínění a postojů lidí, hraje životní prostředí, v kterém člověk vyrůstá a žije. Například péče o ženu se v jednotlivých zemích liší. V České republice je sice tato péče považována za kvalitní, ale od západních zemí se liší například v možnostech žen a v individuálním přístupu. Péče není tak komplexní, jako jinde. To že lidé tedy žijí v České republice, kde je péče nastavená jinak než v západních zemích, může ovlivnit jejich pohled na toto téma (Štomerová, 2020, Davison, 2020). Dalšími faktory sociálního prostředí, které nás ovlivňují je také rodina, přátelé, práce, škola, či komunita ke které patříme (Davidson, 2020). Lidé se rozhodují sice svobodně, ale nacházejí se v určitých sociálních podmínkách, které jen z části závisejí na jejich vůli. Rozhodují se v určitém sociálním systému, v určitém věku, jsou podmíněni svou genderovou příslušností, mírou vzdělání, množstvím majetku, sociální příslušností a dalšími faktory (Petrusek, Balon, 2011, str. 15). Lidé často mění

své postoje v závislosti na převládajících názorech ve skupině, do které patří. Výzkumy ukazují, že pokud se člověk, příklánějící se k levicovým stranám, bude obklopotvat lidmi příklánějícím se k pravicové straně, například ve škole, práci či doma, bude se nakonec při volbě strany také příklánět k pravici. Tento příklad by se dal jistě aplikovat na různé názory a postoje společnosti, nejenom na politiku (Davison, 2020).

Ve 20. století byl proces tvorby veřejného mínění ovšem převážně spojen s masovou komunikací. Toto pojetí je občas označováno za „model injekční jehly“. Znamená to, že určité sdělení je jednotlivci přímo „vpíchnuto“, a člověka to buď ovlivní, nebo ne (Urban a kol., 2011, str. 129-130). Mezi další významný vliv, při vytváření veřejného mínění, patří setkávání se s lidmi v každodenním životě, a přejímání jejich názorů (Urban a kol., 2011, str. 129-130).

V souvislosti s ovlivňováním názorů ostatních lidí, zde můžeme zmínit například diskusní weby, které jsou v České republice velmi populární. Na těchto webech, lidé sdílí své zkušenosti, rady a názory, které pak mohou ovlivnit názory ostatních a mohou jimi být přejímány. Populární weby, které se zabývají tématem mateřství a těhotenství jsou například eMimino.cz či Modrykoník.cz.

Dalším zajímavým pohledem vlivu na veřejné mínění je „spirála mlčení“. Podstatou je, že existuje určitý názor, který není veřejně vyslovován, a proto lidé, kteří tento názor zastávají raději mlčí, protože ví, že se nejedná o názor, který by bylo vhodné veřejně vyslovovat. Na základě potlačení tohoto názoru sílí názor veřejně vyslovovaný. Spirála mlčení reprezentuje motiv, jak monitorovat veřejné mínění, díky efektu mlčení, který je hlavním výsledkem této teorie (Urban a kol., 2011, str. 131-132, DeGruyter, 2019). V České republice je například velmi kontroverzním tématem porod v domácím prostředí. Ten je spojen s mnoha kauzami, kdy porody nedopadly dobře, jako například velmi medializovaná kauza s porodní asistentkou Ivanou Königsmarkovou. Tyto kauzy vyvolávají dojem, že porody v domácím prostředí jsou ilegální a lidé se dopouští trestného činu. Je to také díky tomu, že zde převládá péče v ústavních zařízeních, tedy porodnicích. Lidé, kteří zastávají pozitivní pohled na problematiku domácích porodů by pak díky „spirále mlčení“ mohli potlačit svůj názor, kvůli kontroverznosti tohoto tématu u nás (Jedličková, 2019).

2.2.1.1 Média

Slovo médium je používáno k označení přímých individuálních prostředků komunikace, ale i k označení prostředků technických. Za médium můžeme považovat například televizi, rádio, webové stránky (internet), v dnešní době velmi rozšířená sociální média (sítě), blogy ale například i email (Urban a kol. 2011, str. 48, Davison, 2020).

Masové médium je pak komunikační prostředek, či organizace, které velkokapacitně vyrábí sdělení veřejného charakteru a sdílí jej směrem k rozptýlenému, rozmanitému a individuálně neurčenému publiku (Urban a kol., 2011, str. 48).

Masová média jsou klíčovým komunikačním kanálem pro dnešní společnost. Díky sociálním a kulturním proměnám moderní společnosti, jsou značným aktérem našeho veřejného i soukromého života. Mimo rodiny, školy, přátel, práce a dalších činitelů, zaujímají masmédia roli neopominutelného socializačního faktoru, díky kterému se učíme vnímat sami sebe, svůj svět, ale také vnímat druhé, a jejich svět. Masmédia zásadně ovlivňují formování povědomí a mínění dnešní společnosti. Jejich podíl, při tvorbě názorů, na dění v našem okolí rychle narůstá, stejně tak, jako jejich možnost vniknout lidem do soukromí a konat z něho předmět veřejného zájmu a diskuse. Masová a sociální média mohou také probudit v lidech postoje, které jsou v nich skryté a vyzvat je k přihlášení se k těmto postojům. V různé míře, hrají také média a sociální sítě důležitou roli, v prezentování názorů ostatních lidí, prostřednictvím slavných lídrů, kteří tento postoj propagují (Ftorek, 2012, str. 143, Urban a kol., 2011, str. 47, Davison, 2020).

Média můžeme rozdělit na takzvaná chladná, horká a dále klasická či elektronická. Toto je jedno z nejčastějších dělení médií (Urban a kol., 2011, str. 48). Chladná média se zaměřují především na přenášení faktů a informací, jsou zaměřena na racionální složku komunikanta. Pravidelnost přijímání si volí sám komunikant. Můžeme sem tedy zařadit v dnešní době například sledování sociálních sítí a také volbu obsahu, který bude člověk sledovat. Naopak horká média intenzivně působí na smysly a emoce komunikanta, díky používání akustických a vizuálních dat. Míra zapojení diváka nemusí být veliká, spočívá spíše v pasivitě. K těmto médiím se nejčastěji řadí film (Urban a kol., 2011, str. 49). Média se tedy liší i tím, jakou povahou na nás působí. Mohou působit na naši kognitivní povahu, na ovlivňování postojů, na ovlivňování emocí a další (Jirák, 2015, str. 333).

Mezi klasická média lze uvést například papír, tedy knihtisk. Média elektronická jsou pak představována hlavně v podobě internetu, televize, mobilních telefonů, rozhlasu, CD/DVD.

Největší rozvoj v posledních dvou dekadách zažívají právě média elektronická (Urban a kol., 2011, str. 49).

Česká televize NOVA v roce 2017 odvysílala pořad „Malé lásky“ (CSFD, 2017), který se věnoval tématu porodů. Díky tomuto pořadu mohli diváci sledovat práci porodní asistentky v reálném prostředí dnešní doby. Tento pořad mohl ovlivnit to, jakým způsobem si společnost představuje porodní asistentku a její náplň práce. Ze zahraničí můžeme také zmínit například seriál s názvem „Call the Midwife“ („Zavolejte porodní sestřičky“), který se naopak vrhá do historie skutečného příběhu, profese porodní asistentky (CSFD, 2012).

V dnešní době jsou také velmi populární sociální média. Tento termín zahrnuje technologické platformy a služby, které umožňují individuální komunikaci mezi jednotlivci, jednotlivcem a skupinou, či mezi skupinami. Sociální média vznikají na základě vzestupu online komunikace. Můžeme zde uvést například sociální sítě Facebook, Twitter a dnes velmi populární Instagram (Flew, 2018). Na sociálních sítích existuje mnoho profilů zabývajících se tématem profese porodní asistentky. Z české scény sociální sítě Instagram můžeme zmínit například profil „Moje porodní asistentka“, který aktuálně sleduje téměř dvacet tisíc uživatelů. Jako další můžeme uvést také velmi populární profil „Příběh_porodní_báby“, který má aktuálně přes čtyři tisíce sledujících. Tyto profily informují veřejnost o práci porodní asistentky a tím mohou také ovlivňovat pohled na tuto profesi. Mohou být sice přínosem pro společnost, ale zároveň jsou to stále instagramové profily, které spravuje jeden uživatel. Nejsou to tedy oficiální zdroje a informace, které poskytují nejsou ověřené.

2.2.1.2 Funkce a role médií v současné společnosti

Úkolem médií je zprostředkování aktuální zpravodajské, dokumentární, naučné a zábavné informace pocházející ze světa okolo nás (Ftorek, 2012, str. 144). Tyto informace ovšem nemusí být pravdivé, nebo mohou být určitým způsobem zkresleny. Předávají zároveň informace o světě, který je mimo náš fyzický, či intelektuální dosah. Novináři a vlastníci médií mají bezpochyb velký vliv na veřejné mínění a politiku. Je to především tím, že do určité míry usměrňují to, o čem lidé přemýšlí, a to prostřednictvím nastolených témat, o nichž je podle nich potřeba diskutovat a informovat společnost. Na základě těchto skutečností, můžeme říct, že média slouží k udržení stávajících mocenských poměrů. Tato teorie je nazývána „sociální reprodukce“. Média pracují pro dominantní mocenské skupiny, nikoli pro nás. Sdělení, která

nejdoucí, jsou filtrována a veřejnost je informována pouze v určité míře a kontextu (Ftorek, 2012, str. 144-145).

Dle Ftorka (2012, str. 145), můžeme tedy říct, že nám média v podstatě naznačují, co je normální, a co ne. I to, může být vztaženo na známé kauzy domácích porodů v České republice, které jsou médií převážně prezentovány, jako špatné, možná i proto, že některé případy těchto domácích porodů nedopadly dobře. U některých domácích porodů jsou pak přítomny pouze duly, které nemají kompetence vést fyziologický porod. Je potřeba rozlišovat porodní asistentky a duly, právě proto, že když při domácím porodu s doulou dopadne situace špatně, může to mít negativní dopad na porodní asistentky. To, co není podle médií normální, je odchylkou od správného směru a označujeme ho za „kontroverzní“. Tento termín často předběžně diskvalifikuje projekty, či autory jiných myšlenek a postojů, které nejsou obecně preferovány (Ftorek, 2012, str. 145, Jedličková, 2019).

Méda třídí určité informace dle váhy důležitosti a vlastní profesionální zkušenosti. Některé informace média vyzdvihují a jiné naopak upozadují. Média společnosti ukazují tu „správnou životní cestu“. Slouží pro diváky jako průvodce životem a vykladač reality (Urban a kol., 2011, str. 53).

2.3 Historie porodní asistence

Porodní asistence je považována za jednu z nejstarších profesí. Ženy u porodu běžně vyhledávají pomoc. To je typický rys, kterým se lidé liší od ostatních savců. K socializaci porodu dochází především kvůli mechanickým obtížím, ale také kvůli zvýšení emočních potřeb ženy. Ženy proto v této době vyhledávají společnost a mají touhu, aby s nimi při porodu byli podpůrní, či jim známí lidé (Odent, 2017, str. 1-2). Původem slova porodnictví, latinsky „obstetrics“, je slovo „obstetrix“, v překladu porodní asistentka, či doslovně „žena, stojící před“. Z toho můžeme usuzovat, že když žena rodí, někdo musí stát před ní (Odent, 2017, str. 2).

Již v paleolitickém období byly na území Evropy vyráběny sošky z hlíny, zvané Venuše. Ty nám připomínají zdůraznění částí lidského těla, sloužící k porodu a výživě dítěte (Vránová, 2007, str. 11). Další z prvních dochovaných zpráv o léčbě ženských nemocí a porodech pocházejí z Egypta, již z druhého tisíciletí před naším letopočtem. Historicky byly porodní asistentky ženy, které byly samy matkami. Samy si tedy již několikrát porodem prošly, a měly s ním zkušenosti. Tyto ženy pak začaly poskytovat pomoc i u porodů svých sousedů či rodinných blízkých (Connertor, 2021). Později začaly pomoc u porodů poskytovat tzv. porodní báby. Pouze u patologických porodů, či operací, pomoc poskytovali lékaři. Jako otec porodnictví bývá uváděn Soranus z Efezu, lékař z 2. století našeho letopočtu (Slezáková, 2017, str. 8).

Činnost porodních bab se v počátcích opírala pouze o zkušenost, a poznatky předávané z generace na generaci. Až postupem času vzniklo nové povolání, určené pouze ženám, nazývané od slova, „babití“ – roditi (Vránová, 2007, str. 7). Později došlo k ustálení termínu na porodní báby, a to bez ohledu na věk. Příprava a učení žen, které se chystaly vykonávat profesi porodní báby, byla a doposud je ovlivňována řadou společenských vlivů. Mezi tyto vlivy řadíme například náboženství, politiku, kulturu, či postupný rozvoj medicíny (Vránová, 2007, str.7).

Porodní asistentky ve společnosti zaujímaly různé pozice. Napříč spektrem, jak je společnost akceptovala, se pohybovaly od uznání a respektu, až k životu na okraji společnosti. Pokud si této profese společnost považovala, znamenalo to dobrý společenský status pro porodní bábu i její rodinu. Na některých místech, měla profese porodní báby nízký sociální status. Díky svým

schopnostem byly dokonce některé porodní báby stíhané za čarodějnictví. V Čechách například nechvalně proslulé čarodějnické procesy ve Velkých Losínách. (Connertor, 2021, Kobza 2017).

2.3.1 Historie porodních asistentek v českých zemích

První zmínky o porodních bábách v českých zemích jsou z roku 1200. Tehdy porodní báby pracovaly samostatně, jen někdy povolávaly lékaře. Dlouhou dobu porodní báby pracovaly bez jakéhokoli odborného vzdělání. Ty z lepších porodních bab, měly štěstí, když získaly službu u dvora některé významné šlechty, nebo je zaměstnalo samo město. Situace ve městech, byla pro porodní babičky perspektivnější než na chudém venkově (Vránová, 2007, str. 30-34).

Porodní bába byla tehdejší společností brána jako součást místní kolektivní paměti. Lidmi byla vnímána, jako součást obce. Porodní bábu potřeboval každý. Společnost ji považovala za postavu spojenou s biologickým i sociálním zrozením (Lenderová a kol., 2019, str. 23). Porodní báby měly vysoký společenský status a představovaly autoritu, která si nárokuje právo, vypovídat o ženském těle a nakládat s ním. Kritika porodních bab byla v tehdejší minulosti vzácná. K vyčleňování porodních bab ze společnosti začalo docházet až v pozdějších stoletích na základě ustálení: „učení – lékař, neučená – porodní bába“ (Lenderová a kol., 2019, str. 26). Pokud se nad tímto spojením zamyslíme, může tento názor ve společnosti přetrvávat i dodnes, díky tomu, že v dnešní době porodní asistentka studuje na svou profesi pouze tři roky a lékař šest let. Až za vlády Marie Terezie došlo k reformám, a od roku 1651 se porodní báby musely prokázat potvrzením o splněné zkoušce (Vránová, 2007, str. 34).

V českých zemích se začaly obory porodnictví a gynekologie systematicky rozvíjet až v 18. století, a to díky výuce těchto oborů na univerzitě v Praze a také v Olomouci. Na počátku 19. století se porodnictví stalo součástí oficiální medicíny, a oddělením od chirurgie se stalo samostatným oborem (Slezáková, 2017, str. 8).

V roce 1928 vyšel zákon O pomocné praxi porodnické, jakož i o vzdělání a výcviku porodních asistentek (Vránová, 2007, str. 89). Tehdy se začal používat nový název, a to porodní asistentka. V roce 1930 byly vytvořeny státní ústavy pro vzdělávání porodních asistentek v Pardubicích a v Liberci. Vzdělání pro porodní asistentky bylo z tehdejších deseti měsíců, na dva roky, prodlouženo až v roce 1947, což jistě přidalo na váženosti profese (Vránová, 2007, str. 89-90). Během následujících let, došlo ještě několikrát ke změnám ve způsobu získání kvalifikace profese porodní asistentky. Až roku 2001 došlo k zahájení výuky pro porodní asistentky na vysokých školách, jako bakalářský stupeň vzdělání (Vránová, 2007, str. 89-90). Díky těmto

častým změnám ve vzdělání, dodnes nemusí mít společnost přehled o tom, jaké vzdělání musí mít porodní asistentka nyní. Zhruba do poloviny 20 století, pracovaly porodní asistentky jako opravdové porodní asistentky s širokými kompetencemi. Staraly se o těhotné a asistovaly rodícím ženám, ať už v nemocnicích, nebo doma. Fyziologický porod byl čistě v jejich kompetencích. Teprve pokud zaznamenaly nějakou komplikaci, obracely se na rady a pomoc lékaře. (Štomerová, 2020).

2.3.1.1 Historie porodní asistence od 50 let 20. století

Spolu se změnou politického systému od roku 1948, se změnil i pohled na profesi porodní asistentek. Místo toho, aby se asistentkám dostalo vzdělání, které by jim umožnilo pracovat samostatně, byly degradovány na úroveň řádových zdravotních sester, které pečovaly o nemocné a sloužily jako pravá ruka lékaře. To dokazuje i nové pojmenování porodních asistentek, jako tzv. „ženských sester“, dodnes tak někdy nazývaných. V té době se jejich kompetence rozšířily i na sféru gynekologie (Štomerová, 2020). „*Dosavadní asistentka rodících žen se stala asistentkou lékaře.*“ (Štomerová, 2020). Porod byl brán jako výhradně medicínská záležitost. Byl považován za gynekologickou operaci, odehrávající se na operačním stole, pod výrazným světlem reflektorů. Lékaři měli funkci rozhodovat. Porodní asistentky, spíše jenom přísluhovaly, a rodičky musely „poslouchat“, bez možnosti vlastní iniciativy. U porodu byla jednoznačně vyloučena přítomnost blízkých, a dokonce i novorozenci byli po porodu matkám odebíráni (Štomerová, 2020).

Změna nastala po roce 1989, kdy postupný rozvoj demokracie začal ve společnosti rozpoutávat veřejnou diskusi, týkající se humanizace a demokratizace porodnictví. V 90. letech začaly přibývat možnosti pro otce, být u porodu. Začal se také rozvíjet rooming-in (matka má po porodu novorozence u sebe v pokoji), a zároveň stoupl počet žen, které měly zájem o přirozený porod. Historicky zakořeněný paternalismus lékařů, který můžeme někde vnímat dodnes, pak netvořil lehkou cestu jak pro porodní asistentky, tak pro rodičky, přející si porod dle vlastních představ. Některé porodní asistentky se čím dál více snažily, a dodnes snaží, o renesanci původního poslání a smyslu jejich povolání. Od konce 80. let byl zaznamenán velký pokrok, a porodnictví se začalo posouvat pozitivním směrem. Docházelo k většímu respektování pacienta a vycházení vstříc jeho přáním. Díky souhře prostředí a personálu docházelo k čím dál většímu pocitu důvěry a profesionality (Štomerová, 2020).

2.4 Současnost profese porodní asistence

2.4.1 Definice porodní asistence

Mezinárodní definice porodní asistentky, vytvořena v roce 1972, Světovou zdravotnickou organizací (WHO), Mezinárodní konfederací porodních asistentek (ICM), a Mezinárodní federací gynekologů a porodníků, vydána pod názvem „Definition of the Midwife“, zní: *„Porodní asistentka je osobou, která úspěšně ukončila vzdělávací program uznávaný v dané zemi vycházející z dokumentů: „Nezbytné dovednosti (kompetence) pro základní praxi porodní asistentky“, která dosáhla nezbytné kvalifikace aby byla registrovaná, a/nebo aby mohla získat povolení k výkonu povolání porodní asistentky a používat označení porodní asistentka, a která vykazuje potřebné znalosti a dovednosti pro praktický výkon povolání porodní asistentky“.* (MZČR, 2019).

Porodní asistentka je vysokoškolsky vzdělaný zdravotnický odborník (MZČR, 2019). Stará se o ženy s nekomplikovaným těhotenstvím, porodem a šestinedělím. Zároveň pečuje o gynekologické dívky a ženy ve všech obdobích jejich života, ve zdraví i nemoci. Spolu s lékařem, či samostatně poskytuje ženám rady a ošetrovatelskou péči (PDCAP, 2020). Porodní asistentka vede fyziologický porod na svou vlastní zodpovědnost, pečuje o novorozence a děti kojeneckého věku. Poskytovaná péče zahrnuje preventivní opatření, podporu normálního porodu, a sledování potencionálních komplikací u matky i dítěte. Zajišťuje zprostředkování přístupu k lékařské péči, či jiné vhodné pomoci a vykonání řádných opatření u mimořádně naléhavých situací (MZČR, 2019, UNIPA, 2021).

Cílem péče porodní asistentky je podpora zdravého těhotenství, porodu a šestinedělí. Měla by včas umět rozlišit odchylku od fyziologie a tuto odchylku buď vyřešit, nebo své pacienty svěřit do péče lékaře. Cílem je také podávat ženám i jejím rodinám kvalitní informace a psychickou podporu (ČKPA, 2019).

Péče porodní asistentky by měla být charakteristická komplexním přístupem k matce i dítěti v prenatálním, intrapartálním a postnatálním období (Eliášová, 2008, str. 26). V České republice není ovšem tato péče až tak komplexní jako v jiných zemích. Ženy většinou přichází do porodnice jako do neznámého prostředí k neznámým odborníkům. Během porodu se o ně starají zdravotníci, se kterými se většinou doposud neseťkaly. Jsou pro ně cizí. V těhotenství, při porodu a v šestinedělí se o ně většinou stará pokaždé jiná porodní asistentka. Ženy mají čím

dál větší potřebu vyhledávat soukromé porodní asistentky, aby se jim dostalo komplexní péče právě od jedné osoby, kterou budou znát. Ideálně pak aby byla i u jejich porodu. V některých případech vyhledávají i péči dul, které ovšem nejsou zdravotnickými pracovníky a měly by ženám poskytovat pouze psychickou a emocionální podporu (Štřomerová, 2020).

S porodní asistentkou se lidé mohou setkat hned na několika místech. Její pracoviště jsou rozdělena na tři druhy. Jsou to lůžková zařízení, kam můžeme zařadit gynekologicko-porodnická zařízení (porodní sál, gynekologické oddělení, oddělení šestinedělí a další). Dále to může být ambulantní zařízení, kam se řadí gynekologické ambulance, předporodní poradny, nebo třeba poradny pro léčbu neplodnosti. Gynekologické ambulance bývají nejčastějším místem, kde se mohou ženy s porodními asistentkami potkat. Náplň práce v těchto ambulancích ovšem většinou neodpovídá šíři kompetencí porodních asistentek. Většinou zde pracují jako asistentky lékařů, nikoli asistentky žen. Ženy mohou být ovlivněny tím, co v těchto ambulancích vidí, mohou mít tedy i zkreslené představy o kompetencích porodních asistentek. Dále se může porodní asistentka pohybovat v terénu, tedy i v domácím prostředí žen, a to jako provozovatel soukromé poradny či komunitní péče (PDCAP, 2020, MZČR, 2014).

2.4.2 Právní legislativa vztahující se k profesi porodní asistence

2.4.2.1 Způsob získání odborné způsobilosti k výkonu profese porodní asistentky

Dle české právní úpravy, se způsob získání odborné způsobilosti k výkonu této profese nachází v zákonu č. 94/2004 Sb., §5 odstavce 3. Tento zákon nese název „*Zákon o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činnosti, související s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů.*“ (Zákonyprolidi.cz, 2021). Zmiňovaný zákon platí od roku 2004. (MZČR, 2019, Zákonyprolidi.cz, 2021).

V současné době lze získat odbornou způsobilost k výkonu profese porodní asistentky pouze studiem tříletého akreditovaného zdravotnického bakalářského studijního oboru věnující se přípravě porodních asistentek. Dále mají odbornou způsobilost k vykonávání profese porodní asistentky také absolventi, kteří získali odbornou způsobilost dle dřívějších právních předpisů. Jejich způsobilost zůstala zákonem č. 96/2004 nedotčena. To mohou být absolventi střední zdravotnické školy, oboru ženská sestra, či porodní asistentka. Toto studium muselo být ovšem

započato nejpozději ve školním roce 1996/1997. Dále to mohou být absolventi tříletého studia na vyšší odborné škole, obor diplomovaná porodní asistentka, pokud zahájili studium nejpozději ve školním roce 2003/2004 (MZČR, 2019).

2.4.2.2 Činnosti porodní asistentky

Rozsah oprávnění porodní asistentky lze nalézt v §6, odstavce 3, zákona č. 96/2004 Sb. o nelékařských zdravotnických povoláních, jakožto poskytování zdravotní péče v porodní asistenci (PDCAP, 2020). Bližší vymezení činností, které může porodní asistentka vykonávat, jsou uvedeny ve vyhlášce č. 55/2011 Sb., v §5, nesoucí název „*Vyhláška o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků*“, viz příloha 1. Tato vyhláška je platná od roku 2011 (Zákonyprolidi.cz, 2019). Ve vyhlášce, nalezneme mimo jiné činnosti i to, že porodní asistentka poskytuje a zajišťuje základní a specializovanou ošetrovatelskou péči, bez odborného dohledu a indikace lékaře.

Ač porodní asistentky mohou pracovat samostatně, ve většině případů tomu tak v praxi není. Škola ani praxe je k tomu často neučí a péče o ženy v České republice, probíhá převážně ve státních zdravotnických zařízeních. Za výsledek porodu v těchto zařízeních většinou byl, a doposud bývá zodpovědný lékař, proto porodní asistentky nemají takovou zodpovědnost, jako jinde v zahraničí. Až na výjimky tedy porodní asistentky pracují stále na místech, na které byly doposud zvyklé (Štromerová, 2020).

Dle zmiňované vyhlášky č. 55/2011 Sb. může porodní asistentka sama vést fyziologický porod (MZČR, 2019). Ne všude ovšem porodní asistentky tyto fyziologické porody vedou. V některých porodnicích, je doposud fyziologický porod v kompetencích lékařů. Ve většině porodnic již, vedou fyziologické porody samy porodní asistentky, ovšem většinou za přítomnosti lékaře (Štromerová, 2020). Z toho lze usoudit, že i tento fakt může ovlivnit společnost v tom, že si nemyslí, že porodní asistentky mohou pracovat bez lékařského dohledu a samy vést fyziologické porody.

2.4.3 Profesionální organizace porodních asistentek v České republice

Česká republika má tři hlavní profesní organizace sdružení porodních asistentek. Jsou to neziskové profesní organizace, které sdružují nejen porodní asistentky, ale i studentky porodní asistence. Podílejí se na rozvoji tohoto oboru a v souladu s nejaktuálnějšími vědeckými poznatky přispívají ke zlepšení kvality péče o ženy a děti. Provádějí průzkumy a šetření, týkající se porodní asistence. Webové stránky těchto organizací jsou vytvořené nejen pro porodní asistentky, ale také pro veřejnost. Proto mohou společnosti sloužit jako validní zdroj při hledání informací o porodní asistenci a mohou také rozšířit povědomí o této profesi. Existence těchto organizací, má za důsledek zvyšování důvěry společnosti ve zdravotnický personál (UNIPA, 2021, ČKPA, 2021, ČSPA, 2021).

2.4.3.1 Unie porodních asistentek

Unie porodních asistentek neboli zkráceně Unipa, je jednou z profesních organizací sdružující porodní asistentky v České republice. Sdružení Unipa, vzniklo v roce 2005 za účelem, podpory a propagace profese porodní asistentky, jakožto vzdělaného a zodpovědného zdravotníka, který poskytuje primární péči ženám a dětem. Spolek Unipa, je demokratická profesní organizace, která funguje na principu dobrovolného a individuálního členství, jež sdružuje porodní asistentky a studentky tohoto oboru v České republice. Poskytuje odpornou podporu porodním asistentkám a zároveň informace, či rady těhotným ženám a jejich rodinám. Toto sdružení je také členem ICM a také EMA. Aktuální prezidentkou Unipa je od roku 2021 Magdaléna Ezrová (Veřejný rejstřík a Sběrka listin, 2014, UNIPA, 2021).

2.4.3.2 Česká komora porodních asistentek

Česká komora porodních asistentek neboli Čkpa, je u nás nejdéle fungující profesní organizací sdružující porodní asistentky (ČKPA, 2021). Vznik organizace připadá již na rok 1997 kdy došlo k vystoupení porodních asistentek z Gynekologicko-porodnické sekce, České asociace sester. Tato organizace sdružuje jednotlivé regionální pobočné spolky porodních asistentek v České republice. Sdílí nejaktuálnější poznatky o vzdělávání v oboru. Od roku 2018 se také spolupodílí na přípravě zákona o České komoře porodních asistentek, který by měl vést k regulaci, registraci a ke vzkříšení autonomie porodních asistentek. Výsledkem by mohlo být

zkvalitnění služeb, které porodní asistentky společnosti poskytují. Čkpa je stejně jako Unipa, členem ICM a EMA. Aktuální prezidentkou organizace je od roku 2020 Mgr. Alena Frýdlová. Roku 2014 se tato organizace, již po několikáté pokusila o sjednocení čili vytvoření jednotné profesní organizace porodních asistentek v České republice. Sjednocení se bohužel nepovedlo, díky negativnímu ohlasu ze strany Čspa i Unipa (ČKPA, 2021).

2.4.3.3 Česká společnost porodních asistentek

Česká společnost porodních asistentek neboli Čspa, je neziskové, nevládní sdružení, které vzniklo v roce 2013. Sdružují se v něm nejen porodní asistentky, ale i jiné nelékařské profese, a to i včetně studentů, těchto zdravotnických nelékařských oborů. Toto sdružení prosazuje dodržování postupů lékařského spolku České gynekologické a porodnické společnosti. Cílem sdružení, je podpora a propagace oboru gynekologie a porodnictví, jejich rozvoje a dosahování co nejvyšší, evropské úrovně. Snaží se také o zvyšování důvěry veřejnosti ve zdravotnický personál a o zvýšení kvality prostředí porodnic. Aktuální předsedkyní Čspa je Mgr. Ludmila Lukešová (ČSPA, 2021).

2.5 Sociální role a osobnost porodní asistentky

Sociální roli můžeme popsat jako naše jednání, na obsazené sociální pozici. Tato pozice je časově i prostorově ohraničená. K sociální roli se se vztahují mnohá očekávání. Pokud nejsou tato očekávání naplněna, můžeme o roli přijít (Novotná, 2008, str. 141-142).

Sociální role se vždy odehrávají v párech, protože svou roli každý hraje v rámci vztahu k jiné osobě. Role porodní asistentky se proto liší, v závislosti na tom, s kým je zrovna v kontaktu. Jinou roli porodní asistentka zaujímá v kontaktu s lékařem, s pacientem, nebo mezi zdravotníky vzájemně. Porodní asistentky zaujímají vůči společnosti různé role. Může to být třeba role edukátorky, ošetrovatelky a další. Lidé mají o těchto rolích určitou představu, kterou od profese očekávají. Tyto představy jsou ovlivňovány řadou faktorů. Specifické role každé profese by měly být definovány v legislativních normách. Ne vždy se ovšem těchto rolí zdravotníci zhostí tak, jak se od nich očekává (Plevová a kol., 2018, str. 81).

Mezi obecné vlastnosti osobnosti porodní asistentky řadíme ty, které pozitivně ovlivňují vztah zdravotník-klient, a pozitivně podporují komunikaci mezi lidmi. K těmto vlastnostem by měla patřit **autenticita** neboli otevřenost a souhlas s projevem a prožívání člověka. **Akceptace**, která vyjadřuje bezvýhradné přijetí, úctu, důvěru a sympatii vůči klientům (Plevová a kol., 2018, str. 90). Jako další velmi významná a potřebná vlastnost porodních asistentek je jednoznačně **empatie**. Jde o umění porozumění a vcítění se do pocitů druhého a následné vyjádření se k jeho pocitům. Empatie bývá považována za základní předpoklad efektivní práce s pacienty/klienty (Bánovčínová, Bubeníková, 2011).

Neexistuje jediná dokonalá osobnost zdravotníka. Specifické vlastnosti zdravotníka jsou uplatňovány vlastním způsobem. Proto je důležitá i struktura zdravotnického týmu, jeho atmosféra či dynamičnost (Plevová a kol., 2018, str. 90).

Existují i ideální rolové znaky, které by měly porodní asistentky ve svých rolích uplatňovat, a které mohou být společností vyžadovány, a hodnoceny. Mezi ně se řadí funkční specifita, která zahrnuje nezbytnost odborného vzdělání, sociocentrismus, tedy vycházení ze zájmů a potřeb klienta. Dále je to univerzalizmus, který můžeme vysvětlit, jako schopnost zaujmout svoji roli vůči všem klientům, bez ohledu na osobní sympatie, či antipatie. V poslední řadě je to emocionální neutralita neboli podřízení citů rozumové kontrole. Není pravidlem, že je těmito vlastnostmi obdařen každý (Plevová a kol., 2018, str. 84).

2.6 Image porodní asistentky

Image je pocitový obraz, či celkový dojem z určité osoby, věci, místa, nebo například instituce. Je popisována jako subjektivní dojem, který nemusí mít nic společného se skutečností. Image ovlivňuje chování lidí. Z toho pramení, že lidé se rozhodují na citové rovině, dle svých osobních, bezprostředních sympatií (Jandourek, 2012, str. 106).

Image bývá propojena i s pojmem prestiž. Prestiž je popisována jako reputace, vážnost, významnost či pověst ve spojitosti s povoláním. Toto hodnocení bývá stabilní a mění se jen zřídka. Na základě image o porodních asistentkách, pak lidé hodnotí prestiž tohoto povolání (Jandourek, 2012, str. 182).

Image můžeme rozdělit na takzvanou interní a externí (Plevová a kol. 2018, str. 87). Interní image prezentuje pohled zdravotníka, na sebe samého, a na ošetrovatelství, jako profesi. Tuto interní image, u porodních asistentek, mohou pozitivně ovlivňovat již zmíněné profesní organizace, které se snaží o jejich sdružení a podporu (UNIPA, 2021). Externí image je představa, kterou o této roli zaujímá laická veřejnost, masová média, politici, lékaři a další (Plevová a kol., 2018, str. 87). Image, může vznikat spontánně, ale zároveň může být vytvářena i úmyslně, pomocí propracovaných technik, jejichž účinnost se dá ověřovat pomocí empirického výzkumu (Jandourek, 2012, str. 106).

Mezi faktory, které přímo, nebo nepřímo ovlivňují image zdravotníka, patří především komunikace a to verbální, i neverbální. Dále ji ovlivňuje to, jakým způsobem přistupujeme ke klientovi, chování vyjadřujícím respekt, ochotu a empatii. Způsob, jakým nasloucháme a vnímáme, a také svými profesionálními, někdy ovšem i neprofesionálními reakcemi. Pokud se člověk setká s porodní asistentkou, která nebude vyjadřovat respekt, ochotu a nebude se chovat profesionálně, může to ovlivnit pohled člověka na tuto profesi. Působení při osobním setkání ovlivňuje image. (Plevová a kol., 2018, str. 88).

Plevová a kol., (2018) tvrdí, že je takřka nemožné, aby ošetrovatelské profese měly pouze jednu image. Zdravotníci jsou na různých pracovištích, zaujímající různé role, ve kterých jsou také společností různě vnímáni (Plevová a kol., 2018, str. 87). Společnost potkává porodní asistentky na různých místech, zaujímající specifické role. Jakým způsobem se asistentka zhodnotí své role ovlivní pohled lidí, kteří se s ní setkají. Tato vlastní zkušenost na ně může působit pozitivně ale i negativně. Pohled bývá ovlivněn i názorem blízkých osob či médií.

3 PRAKTICKÁ ČÁST

3.1 Metodika průzkumu

Předložená bakalářská práce je teoreticko-průzkumného charakteru. Jako průzkumný nástroj byl zvolen polostrukturovaný dotazník, viz příloha 2. Cílem kvantitativního dotazníkového šetření, bylo zjistit pohled dnešní společnosti na profesi porodní asistence. Jaké má společnost povědomí o této profesi, co si o ní myslí a co by od této profese očekávala.

3.1.1 Průzkumný nástroj

Průzkum probíhal pomocí polostrukturovaného dotazníkového šetření. Dotazník vlastní tvorby obsahoval 15 otázek. Otázky číslo 1, 2 a 3 se týkaly osobních údajů. Otázka číslo 4 se zabývala osobním setkáním s porodní asistentkou a otázka číslo 5 nejčastějšími zdroji o porodní asistenci. V těchto otázkách mohli respondenti vybrat pouze jednu z nabízených možností. Otázky číslo 6, 8, 9, 10 a 15 jsou otevřeného typu, a respondenti museli vypsát vlastní slovní odpověď. Tyto otázky se zabývaly volitelnými zdroji o porodní asistenci, vzděláním, kompetencemi, pracovištěm a očekáváním od porodních asistentek. U otázek 7, 11, 12, 13, a 14 měli respondenti na výběr jednu z nabízených možností, a jako doplňující podotázku, zdůvodnění své odpovědi, pomocí vypsání textu vlastními slovy. Otázky se zabývaly rozdílem mezi porodní asistentkou a sestrou, lékařským dohledem nad porodními asistentkami, a dále také potřebou, budoucností a změnou této profese v historii.

3.1.2 Technika sběru a analýzy dat

Vlastní dotazník byl vytvořen a schválen vedoucí práce a vedoucí katedry. Vzhledem k složité situaci pandemie Covid-19 průzkum probíhal online formou, přes internetovou platformu VypInTo.cz. Dotazník byl vyvěšen na stránce mezi veřejné dotazníky k vyplnění. Sběr dat probíhal od 1.12. 2020 do 28.2. 2021. Dotazník byl anonymní a jediná podmínka pro vyplnění dotazníku byla osoby starší 18 let. Vzhledem k této technice sběru dat, online formou, bohužel nemohla být zaručena stoprocentní přesnost dat. Nemohlo být například zajištěno, že respondenti byli opravdu starší osmnácti let. Analýza dat probíhala dvojím způsobem. Otázky uzavřeného typu byly zpracovány do tabulek a grafů, pomocí programu Microsoft Excel.

Použité veličiny:

Celková četnost	n
Absolutní četnost	f_i
Relativní četnost	f_i/n
Suma	Σ

Celková četnost **n** udává celkový počet respondentů, absolutní četnost **f_i** představuje počet respondentů, kteří odpověděli na danou otázku. Relativní četnost **f_i/n** udává poměr absolutní četnosti a rozsahu souboru, ve výsledcích je vyjádřena v procentech (Reiterová, 2016, str. 12).

Otevřené otázky, kde respondenti vpisovali vlastní odpověď, byly po přečtení zpracovány pomocí otevřeného kódování a vytvoření významových jednotek, které byly v textu odpovědí označeny a stručně rozděleny do kategorií. Tyto kategorie, shrnují podstatu významových jednotek. Pro pojmenování kategorií byly zvoleny jednoslovné či několikaslovné pojmenování (Vévodová, Ivanová a kol., 2015, str. 111-112). Následně byla zjištěna četnost jednotlivých odpovědí a tyto odpovědi byly v kategoriích zpracovány do tabulek. Otevřené otázky byly zvoleny hlavně proto, že díky nim může být zjištěn názor respondentů na danou problematiku. Vzhledem k názvu práce „pohled společnosti“ by mohly být otevřené otázky dobrým způsobem, jak tento pohled zjistit. Respondenti mohli odpovídat otevřeně, proto se často v jedné otázce objevilo hned několik odpovědí.

3.1.3 Soubor respondentů

Respondenti byli anonymní lidé, kteří navštívili webovou stránku vyplnto.cz, kde byl dotazník volně přístupný široké veřejnosti, a kteří se dobrovolně rozhodli dotazník vyplnit. Respondenti byli omezeni jediným pravidlem, a to věkem osmnáct let a více. Celkový počet respondentů byl 196.

3.2 Analýza a interpretace výsledků

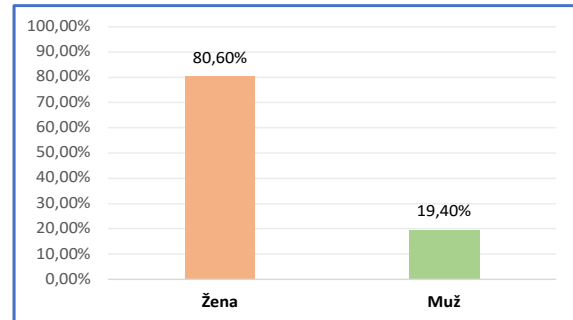
V této kapitole jsou data zpracována ve formě grafů a tabulek s popisnou statistikou.

Otázka číslo 1: Jaké je Vaše pohlaví?

Vyberte jednu z nabízených možností:

Možnosti	f_i	f_i/n (%)
Žena	158	80,6
Muž	38	19,4
Σ	196	100

Tabulka 1 pohlaví respondentů



Obrázek 1 graf pohlaví respondentů

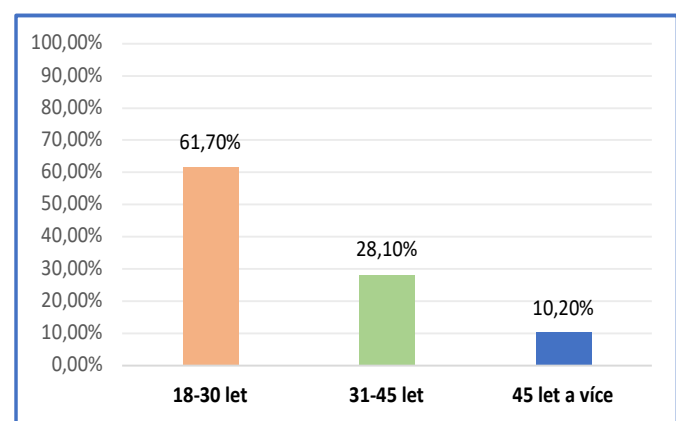
Ze 196 respondentů bylo 158 ženského pohlaví (80,6 %). Podstatně menší část respondentů pak tvořili muži, kterých bylo 38, (19,4 %). Dalo by se předpokládat, že větší množství ženských respondentek může být způsobeno větším propojením s problematikou porodnictví.

Otázka číslo 2: Kolik Vám je let?

Vyberte jednu z nabízených možností:

Možnosti	f_i	f_i/n (%)
18-30 let	121	61,7
31-45 let	55	28,1
45 let a více	20	10,2
Σ	196	100

Tabulka 2 věk respondentů



Obrázek 2 graf věk respondentů

Na obrázku číslo 2 je graficky znázorněn věk respondentů, kteří měli na výběr ze 3 možností. První možnost 18-30 let, zvolilo celkem 121 respondentů (61,7 %). Mohli bychom u

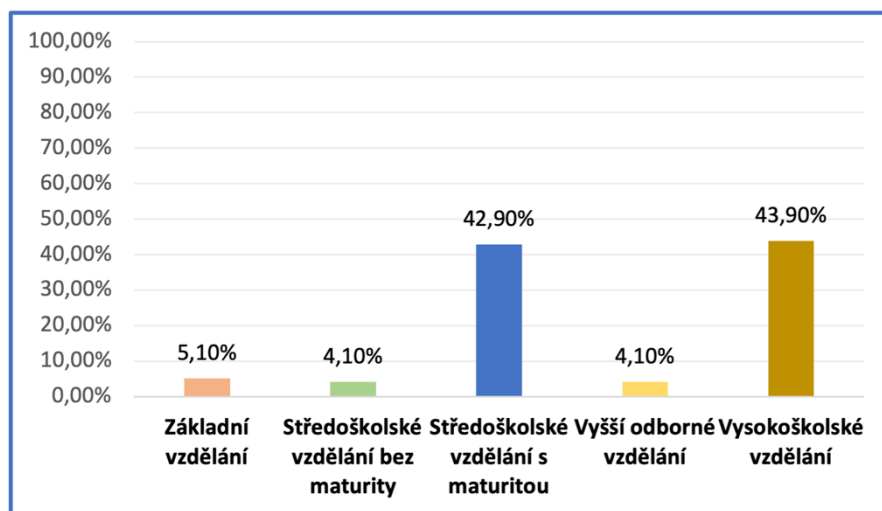
respondentů tohoto věku předpokládat větší zájem o toto téma a také větší pohyb na internetu, kde byl dotazník k dispozici. Další možnost 31-45 let, byla zvolena celkem 55 respondenty (28,1 %). Poslední možnost 45 let a více zvolilo 20 respondentů (10,2 %).

Otázka číslo 3: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Vyberte jednu z nabízených možností:

Možnosti	f_i	f_i/n (%)
Základní vzdělání	10	5,1
Středoškolské vzdělání bez maturity	8	4,1
Středoškolské vzdělání s maturitou	84	42,9
Vyšší odborné vzdělání	8	4,1
Vysokoškolské vzdělání	86	43,9
Σ	196	100

Tabulka 3 vzdělání respondentů



Obrázek 3 graf vzdělání respondentů

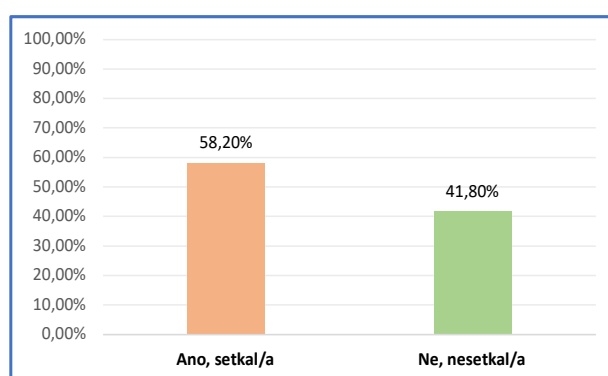
V otázce číslo 3 byli respondenti tázáni na jejich nejvyšší dosažené vzdělání. Na výběr bylo celkem z pěti možností. Možnost nejvíce zastoupená bylo vysokoškolské vzdělání, které bylo

zvoleno přesně 86 respondenty (43,9 %). Možnost středoškolské vzdělání s maturitou zvolilo jen o něco méně respondentů, přesně 84 (42,9 %). Třetí nejčastější možnost byla vzdělání základní, kterou zvolilo 10 respondentů (5,1 %). Totožným počtem respondentů byla zvolena odpověď středoškolské vzdělání bez maturity a vzdělání vyšší odborné. Počet těchto respondentů byl v obou případech 8 (4,1 %).

Otázka číslo 4: Setkali jste se někdy osobně s profesí porodní asistentky?

Vyberte jednu z nabízených možností:

Možnosti	f _i	f _i /n (%)
Ano, setkal/a	114	58,2
Ne, nesetkal/a	82	41,8
Σ	196	100



Tabulka 4 setkání s PA

Obrázek 4 graf setkání s PA

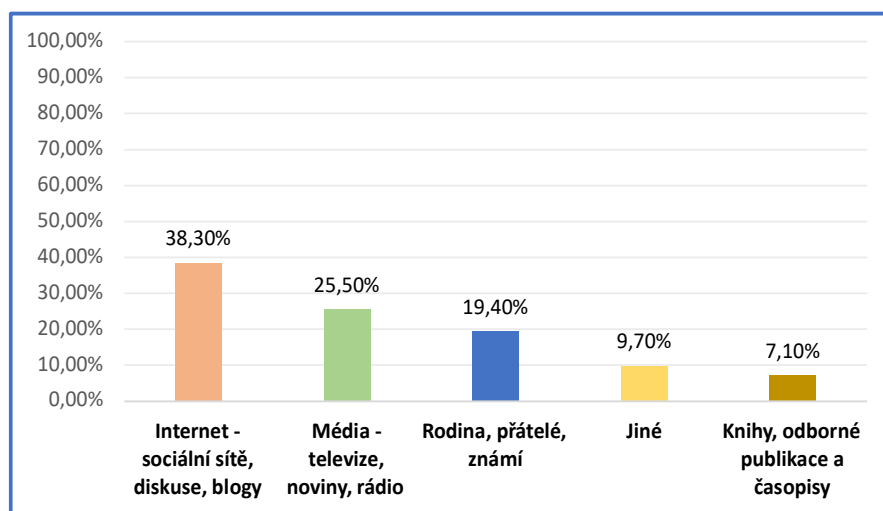
Obrázek číslo 4 znázorňuje otázku, zda se respondenti někdy osobně setkali s profesí porodní asistentky. Větší část respondentů odpověděla, že se s touto profesí již setkala. Tento počet byl celkem 114 respondentů (58,2 %). Z respondentů, kteří odpověděli že se již s porodní asistentkou setkali, tvořily jednoznačně větší skupinu ženy, kterých bylo celkem 94. Mužů, kteří se setkali s porodní asistentkou bylo pouze 18. O trochu menší skupinu tvoří respondenti, kteří odpověděli, že se nikdy s porodní asistentkou osobně nesetkali. Těchto respondentů bylo 82 (41,8 %).

Otázka číslo 5: Z jakých zdrojů se nejčastěji dozvídáte o porodní asistenci?

Vyberte jednu z nabízených možností:

Možnosti	f_i	f_i/n (%)
Internet – sociální sítě, diskuse, blogy	75	38,3
Média – televize, noviny, rádio	50	25,5
Rodina, přátelé, známí	38	19,4
Jiné	19	9,7
Knihy, odborné publikace a časopisy	14	7,1
Σ	196	100

Tabulka 5 nejčastější zdroje o PA



Obrázek 5 graf nejčastější zdroje o PA

V otázce číslo 5 byli respondenti dotazováni, z jakých zdrojů, uvedených v nabízených možnostech, se nejčastěji dozvídají o porodní asistenci. Nejčastější odpovědí byl internet – sociální sítě, diskuse a blogy, kterou označilo celkem 75 respondentů (38,3 %). Druhou nejčastější odpovědí byla média – televize, noviny a rádio, kterou označilo 50 respondentů (25,5 %). Třetí nejčastější odpověď, kterou označilo 38 respondentů (19,4 %), byla rodina, přátelé a známí. Celkem 19 respondentů (9,7 %), označilo odpověď jiné. K této možnosti bylo možné

dopsat vlastní odpověď. Nejčastěji se o této profesi respondenti dozvídají ve škole (3) a v zaměstnání (4). Poslední nabízená možnost byla knihy, odborné publikace a časopisy, kterou zvolilo celkem 14 respondentů (7,1 %).

Otázka číslo 6: Jaké zdroje byste volili při hledání informací o porodní asistenci?

Vypište vlastní odpověď:

Odpovědi	Četnost
Internet	119
Známí, rodina, přátelé	38
Literatura	30
Lékař	23
Internet – odborné stránky	17
Znám porodní asistentku a ptal/a bych se jí	7
Nevím, kde bych tyto informace našel/a	6
Osobně byl vyhledal/a porodní asistentku	5
Výukové materiály	5
Sociální sítě	3
Porodnice	3

Tabulka 6 volitelné zdroje

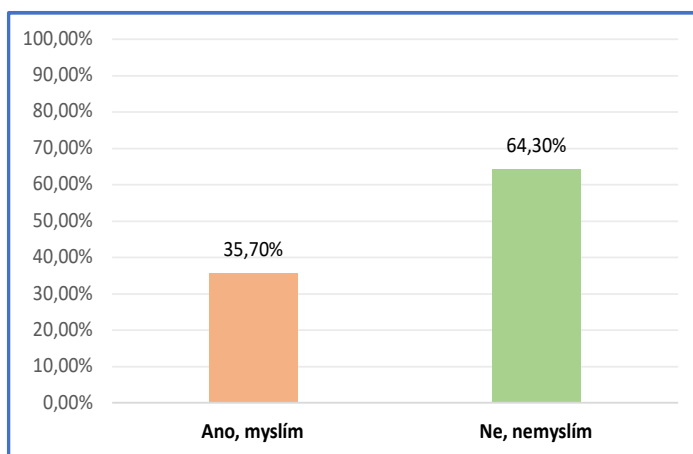
Otázku číslo 6 zodpovědělo 193 respondentů ze 196. Celkem 119x se v odpovědích objevilo, že by respondenti čerpali informace o porodní asistenci z internetu, kdy přímo nespecifikovali, z jakých internetových stránek. Tato, informace koreluje s daty z otázky číslo 5, kde byl internet nejčetnější odpovědí na otázku, z kterých zdrojů se nejčastěji o porodní asistenci dozvídají. Zajímavé je, že v dalších 17 odpovědích byl také zmíněn internet, ovšem respondenti dodali, že by volili zdroje, které jsou ověřené a odborné. Mezi těmito zdroji byly nejčastěji

zmiňovány stránky UNIPA, MZČR či webové stránky nemocnic. Velký počet odpovědí (38), uvádí, že by se dotazovaní po těchto informacích sháněli v oblasti svých známých a 23x bylo uvedeno, že by se zeptali svého lékaře, především zmiňovaného obvodního gynekologa. Celkem 7x se v dotazníku objevilo, že respondenti znají porodní asistentku a ptali by se rovnou jí, a 5 odpovědí znělo, že by respondenti kvůli těmto informacím porodní asistentku dokonce sami vyhledali.

Otázka číslo 7: Myslíte si, že porodní asistentka je zdravotní sestra?

Vyberte z nabízených možností:

Možnosti	f _i	f _i /n (%)
Ano, myslím	70	35,7
Ne, nemyslím	126	64,3
Σ	196	100



Tabulka 7 PA zdravotní sestra

Obrázek 6 graf PA zdravotní sestra

V otázce číslo 7, byli respondenti dotazováni, zda si myslí, že porodní asistentka je zdravotní sestra. Celkem 70 respondentů (35,7 %) nerozlišuje porodní asistentku od zdravotní sestry, a tudíž zvolili možnost ano, myslím. Potěšující zjištění ovšem je, že větší část respondentů rozlišuje tyto dvě profese, a zvolili odpověď ne, nemyslím. Jejich počet byl 126 (64,3 %).

Podotázka: Pokud jste u otázky č. 7 odpověděli že ne, vypište prosím, v čem si myslíte, že se tyto dvě profese liší:

Vypište vlastní odpověď:

Odpovědi	Četnost	Příklady konkrétních odpovědí
Kompetence	47	„Mají odlišné kompetence, PA pomáhá vést porod, všeobecná sestra poskytuje služby všude jinde.“
VŠ specializace	38	„Má trochu jiné vzdělání.“
Zdravotní sestra je zdravotník	11	„Zdravotní sestra musí být vystudovaná, na porodní asistentku stačí kurz.“ „PA nemá zdravotní vzdělání.“
Znalosti	8	„Myslím, že PA zvládá vše, co zdravotní sestra a vše co je potřeba k porodu, vidím ji tedy jako osobu se širšími znalostmi.“
Zodpovědnost	5	„Podle mě má PA větší zodpovědnost.“
Právní vztah	2	„Předpokládám, že zdravotní sestra nemůže pracovat jako OSVČ, kdežto PA může.“

Tabulka 8 rozdíly v profesích

Pokud respondenti odpověděli u otázky č. 7 že ne, vyplňovali podotázku, týkající se rozdílů mezi profesemi porodní asistentky a zdravotní sestry, díky kterým tyto dvě profese rozlišují. Ze 126 respondentů odpovídajících, že porodní asistentka není zdravotní sestra jich 91 zodpovědělo doplňující podotázku. Nejčastější odpovědí bylo, že mají rozdílné kompetence. Tato informace se v odpovědích objevila hned 47x. Druhá nejčastější odpověď byla, že porodní asistentka musí studovat jinou školu než zdravotní sestra. Tedy že má jinou vysokoškolskou specializaci. Tato odpověď se vyskytla celkem 38x. Naopak 11 dotazovaných, si myslí, že porodní asistentka vůbec nemusí mít specializované zdravotnické vzdělání, kdežto zdravotní sestra ano. Zajímavé je i to, že několik respondentů (5), si myslí, že práce porodní asistentky je zodpovědnější než práce zdravotní sestry.

Otázka číslo 8: Jaké nejnižší dosažené vzdělání by podle Vás měla mít porodní asistentka?

Vypište vlastní odpověď:

Odpovědi	Četnost
Vysoká škola	73
Střední škola s maturitou	53
Vyšší odborná škola	46
Střední škola s maturitou + několikaletá praxe v oboru	5
Nevím	5
Vysoká škola – titul MUDr.	4
Stačila by několikaletá praxe v oboru	2

Tabulka 9 nejnižší dosažené vzdělání

Otázka číslo 8 se respondentů ptala, jaké nejnižší dosažené vzdělání by podle nich měla mít porodní asistentka. Na tuto otázku odpovědělo 191 respondentů ze 196. Nejčastější odpovědi, korelují se současnou legislativou vzdělávání v oboru, tedy že by měla mít minimálně vysokoškolské vzdělání, což to uvedlo celkem 73 respondentů. Druhou nečastější odpovědí, byla střední škola s maturitou, kterou uvedlo 53 respondentů. Celkem 5 respondentů uvedlo, že by mohla stačit střední škola + několikaletá praxe v oboru a 2 respondenti dokonce uvedli, že by stačila pouze několikaletá praxe v oboru.

Otázka číslo 9: Co si myslíte, že patří do kompetencí (náplň práce) porodní asistentky?

Vypište vlastní odpověď:

Odpovědi	Četnost
Péče o rodičku v průběhu porodu	121
Péče o ženy v průběhu těhotenství (poradny pro těhotné)	45
Péče o ženy po porodu – v šestinedělí	42
Příprava žen k porodu (krátkodobá/dlouhodobá příprava, předporodní kurzy)	41
Vedení porodu	38
Péče o novorozence	34
Poskytování psychické podpory ženám a rodičkám	25
Vedení fyziologického porodu	23
Péče o ženy, nejen těhotné, ale i gynekologické pacientky	17
Laktační poradenství	13
Asistence lékaři při různých výkonech	10
Nevím	6
Ošetření porodního poranění	2
Poskytování první pomoci	2

Tabulka 10 kompetence PA

Činnosti porodní asistentky jsou stanoveny v § 5 vyhlášky č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků. Na otázku číslo 9 odpovědělo celkem 188 respondentů ze 196. Nejčetnější odpovědí bylo, že porodní asistentka nějakým způsobem pečuje o rodičku v průběhu jejího porodu. Tato odpověď se objevila celkem 121x. 45 respondentů uvedlo, že o ženu pečuje celé těhotenství, ne jenom u porodu. Celkem 42x se v odpovědích objevilo, že o ženu pečuje i po porodu, tedy v šestinedělí. Zajímavé je, že 38 respondentů uvedlo, že porodní asistentka vede porod a 23 respondentů uvedlo, že vede pouze

fyziologický porod, protože patologický porod je věcí lékaře a porodní asistentka v takové situaci pouze asistuje. Psychická podpora poskytovaná ženám, není přímo kompetencí, ale odkaz na ni se objevil celkem ve 25 odpovědích, proto je důležité, ji zde zmínit.

Otázka číslo 10: Kde všude si myslíte, že může porodní asistentka pracovat?

Vypište vlastní odpověď:

Odpovědi	Četnost
Nemocnice	82
Porodnice	80
Domácí péče (u ženy doma)	39
Soukromá komunitní praxe	36
Oddělení gynekologie	26
Všude, kde se rodí	24
Ambulance obvodního gynekologa	20
Porodní domy	12
Soukromé kliniky a centra (např. centrum asistované reprodukce)	12
Oddělení šestinedělí	8
Novorozenecké oddělení	5
Kojenecký ústav	5

Tabulka 11 pracoviště PA

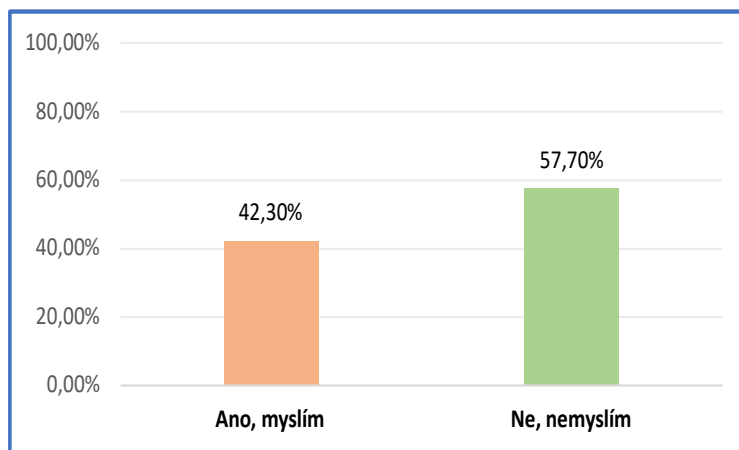
Na otázku číslo 10 odpovědělo celkem 190 respondentů ze 196. Nejčastější odpovědí byla, že porodní asistentka může pracovat v nemocnici, kdy nebylo přesně specifikováno, v jaké části nemocnice (82). Celkem 80 respondentů uvedlo, že může pracovat na porodnici. To, že může porodní asistentka navštěvovat ženy u nich doma a pracovat přímo tam, uvedlo celkem 39

respondentů. Z těchto odpovědí je vidět, že si respondenti dokážou představit, kde by se mohli s porodní asistentkou potkat.

Otázka číslo 11: Myslíte si, že by měla porodní asistentka pracovat pod přímým lékařským dohledem?

Vyberte z nabízených možností:

Možnosti	f_i	f_i/n (%)
Ano, myslím	83	42,3
Ne, nemyslím	113	57,7
Σ	196	100



Tabulka 12 lékařský dohled

Obrázek 7 graf lékařský dohled

Otázka číslo 11, se respondentů ptala na to, zda by podle nich měla porodní asistentka pracovat pod lékařským dohledem, či nikoliv. Dle § 3 odstavce 1, ve vyhlášce č. 55/2011 Sb. může porodní asistentka vykonávat činnosti a poskytovat péči, ke kterým je kompetentní, bez odborného dohledu (MZČR, 2019). Větší část respondentů, přesněji 113 (57,7 %) zvolila možnost ne, nemyslím, a porodní asistentka podle nich nemusí nutně pracovat pod lékařským dohledem. 83 respondentů (42,3 %), zaškrtnulo možnost ano, myslím.

Podotázka: Proč si to myslíte? Zdůvodněte, prosím, svoji odpověď.

Vypište vlastní odpověď:

Odpovědi	Četnost	Příklady konkrétních odpovědí
Ano – vzdělání	8	„Asistentka nemá dostatečné lékařské vzdělání.“ „Její odbornost není dostatečná při vzniku problému.“
Ano – spolupráce	5	„Mělo by se jednat o kooperaci.“
Ano – komplikace	4	„V případě komplikací je potřeba rychlý zásah lékaře.“
Ne – samostatnost	23	„Vzhledem k jejímu vyškolení si nemyslím, že by to bylo potřeba.“ „Protože je to samostatný specialista.“
Záleží na situaci	18	„Záleží jak u kterých úkonů, ty bezpečné zvládne sama.“ „Záleží, v jaké situaci. Měla by mít značnou svobodu, ale pokud je to například těžší průběh porodu, měla by přenechat porod lékaři.“
Záleží na zkušenostech	7	„Záleží na tom, jak je daná porodní asistentka zkušená a schopná.“

Tabulka 13 důvody lékařského dohledu

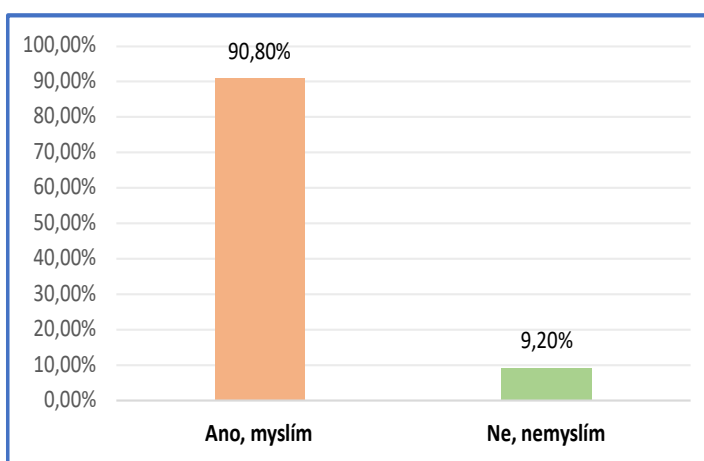
Na podotázku, proč by měla/neměla porodní asistentka pracovat pod lékařským dohledem odpovědělo pouze 64 respondentů ze 196. Nejčastější informací od respondentů, s pozitivní odpovědí, bylo, že by porodní asistentka měla pracovat pod přímým lékařským dohledem, protože nemá dostačující vzdělání. Tuto odpověď uvedlo celkem 8 respondentů. Přesný opak, poté uvedlo 23 respondentů, kteří si naopak myslí, že porodní asistentka nemusí mít přímý lékařský dohled, právě proto, že je samostatný specialista. Někteří respondenti pak uvedli, že záleží na tom, v jaké situaci se porodní asistentka nachází (18), či jak hodně je zkušená (7).

Tyto odpovědi se vyskytly, jak u respondentů s pozitivní, tak u respondentů s negativní odpovědí.

Otázka číslo 12: Myslíte si, že je profese porodní asistence potřebná?

Vyberte z nabízených možností:

Možnosti	f _i	f _i /n (%)
Ano, myslím	178	90,8
Ne, nemyslím	18	9,2
Σ	196	100



Tabulka 14 potřeba PA

Obrázek 8 graf potřeba PA

Michel Odent ve své knize „Potřebujeme porodní asistentky?“ uvádí, že umění porodní asistence patří mezi jednu z nejstarších profesí, protože ženy u porodu přirozeně vyhledávají pomoc (Odent, 2017, str. 1). Proto byl cílen dotaz, zda si respondenti myslí, že je tato profese potřebná, či ne. Celkem 178 respondentů (90,8 %) zvolilo možnost ano, myslím. Pouze 18 respondentů (9,2 %), si myslí že tato profese potřebná není.

Podotázka: Proč si to myslíte? Zdůvodněte, prosím, svoji odpověď.

Vypište vlastní odpověď:

Odpovědi	Četnost	Příklady konkrétních odpovědí
Ano – psychická podpora	11	„Doktoři vše nezvládnou, asistentka je i psychopodpora.“ „Pokud to pomůže pacientce psychicky, pak je to užitečné.“
Ano – vedení porodu	8	„Pomoc při vedení porodu.“ „Kdo jiný by měl ženě pomáhat vést porod?“
Ano – bez lékaře	7	„Protože lékař, se má zabývat nemocnými a pro zdravé ženy tu má být taková asistentka.“
Ano – osobnější vztah	7	„Asistentka má k budoucí rodičce jistě blíže než lékař.“ „Myslím si, že s rodičkou dokáže navázat bližší a osobnější vztah. Může být tak pro ni lepší psychickou podporou.“
Ano – odborná péče	6	„Zrovna v dnešní době, kdy některé ženy požadují porod doma, je důležité, aby ostatní ženy věděly, že mají u porodu zkušenou a důvěryhodnou osobu a že i stejnou péči dostane i její novorozené dítě.“
Ano – čas na ženu	4	„Během porodu má na ženu více času než lékař.“
Ne – více lékařů	1	„Je zapotřebí kvalifikovaných lékařů, aby se nerodily postižené děti a nedocházelo k úmrtí při porodu.“

Tabulka 15 důvody potřeby PA

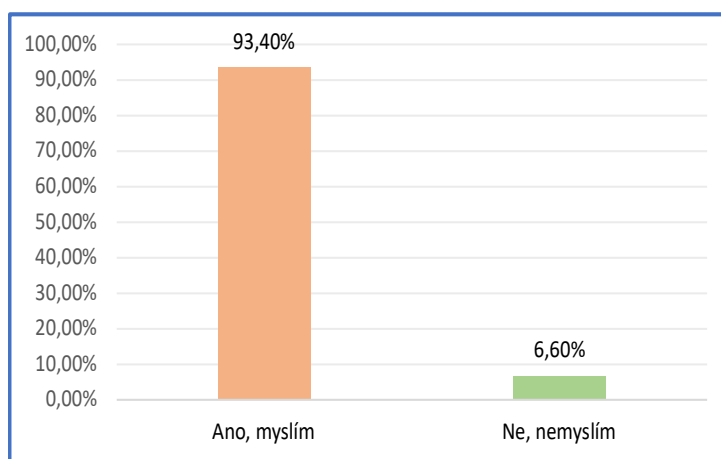
Na podotázku, proč si lidé myslí, že potřebujeme/nepotřebujeme profesi porodní asistentky, odpovědělo celkem 40 respondentů ze 196. Nejčastější odpovědi u respondentů, kteří si myslí,

že je tato profese potřebná, bylo, že porodní asistentka poskytuje ženám významnou psychickou oporu (11). Tuto odpověď jsme již mohli zaznamenat u otázky číslo 9, kde respondenti popisovali kompetence porodní asistentky. V odpovědích je zajímavé i pojetí lékaře, který podle některých respondentů není vždy a všude potřeba (7), a taky to, že vztah, který žena naváže s porodní asistentkou bývá osobnější než vztah s lékařem (7). Tato odpověď ale také může souviset s tím, že porodní asistentka má většinou na ženu více času než lékař, což uvedli celkem 4 respondenti.

Otázka číslo 13: Myslíte si, že profese porodní asistence má budoucnost?

Vyberte z nabízených možností:

Možnosti	f_i	f_i/n (%)
Ano, myslím	183	93,4
Ne, nemyslím	13	6,6
Σ	196	100



Tabulka 16 budoucnost PA

Obrázek 9 graf budoucnost PA

Otázka číslo 13 znázorňuje, zda si respondenti myslí, že má profese porodní asistentky budoucnost. Jednoznačně převažuje odpověď ano, myslím, kterou volilo 183 respondentů (93,4 %). 13 respondentů (6,6 %), si nemyslí, že je tato profese do budoucna potřebná.

Podotázka: Proč si to myslíte? Zdůvodněte, prosím, svoji odpověď.

Vypište vlastní odpověď:

Odpovědi	Četnost	Příklady konkrétních odpovědí
Rodit se bude stále	16	„Obor se neustále rozvíjí, dokud budou ženy rodit, budou porodní asistentky potřeba.“ „Protože děti se budou rodit stále, a když asistentky nebudou, nebude mít ženám kdo pomáhat.“
Ženy vyhledávají PA	8	„V dnešní době je celá cesta těhotenstvím, a hlavně porodem hojně debatována a ženy ocení větší podporu odborníka (porodní asistentka), který by se jim zároveň osobněji věnoval.“
Kvalitnější péče	3	„Matky vyžadují větší komfort.“
Větší zájem	3	„Vypadá to, že lidé dnes více uvažují o tom, co a jak chtějí – včetně porodu.“
Informovanost žen	2	„Protože matky nevzdělané, pitomé a věří všemu.“

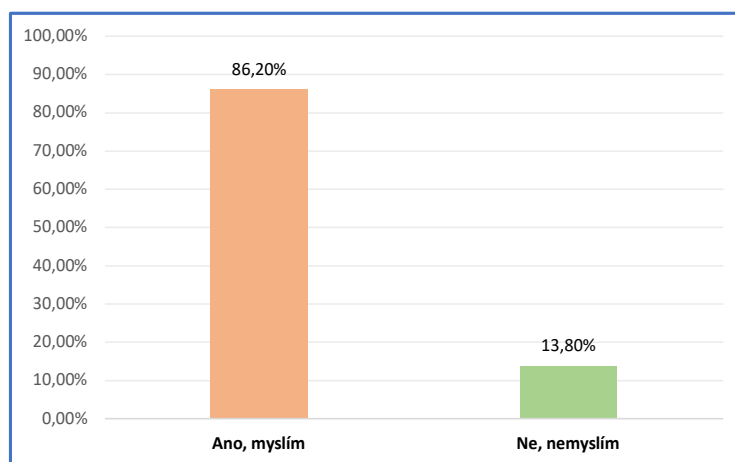
Tabulka 17 důvody budoucnosti PA

Na tuto podotázku odpovědělo 40 respondentů ze 196. Žádný z dotazovaných, kteří v otázce číslo 13 odpověděli negativně, nezodpověděli tuto podotázku. „Rodit se bude stále“, je nejčastější odpověď, která se v seznamu odpovědí objevila (16). Celkem 8 respondentů si myslí, že tato profese má budoucnost, protože ženy mají stále větší potřebu, samy vyhledávat péči porodní asistentky.

Otázka číslo 14: Myslíte si, že se profese porodní asistence za posledních 50 let změnila?

Vyberte z nabízených možností:

Možnosti	f _i	f _i /n (%)
Ano, myslím	169	86,2
Ne, nemyslím	27	13,8
Σ	196	100



Tabulka 18 změna za 50 let

Obrázek 10 graf změna za 50 let

Většina respondentů si myslí, že se profese porodních asistentek za posledních 50 let změnila. Tuto odpověď zvolilo 169 dotazovaných (86,2 %). Celkem 27 respondentů (13,8 %), si myslí, že ke změně v této profesi nedošlo.

Podotázka: Pokud si myslíte že ano, napište, prosím, v čem si myslíte, že se tato profese změnila.

Vypište vlastní odpověď:

Odpovědi	Četnost	Příklady konkrétních odpovědí
Modernizace	24	„Jsou k dispozici moderní pomůcky (vybavení).“ „Určitě jsou nové a jiné metody.“
Empatie	10	„Ano, myslím a doufám, že se z těch socialistických dozorkyň stalo něco jiného.“ „Klade se větší důraz na psychickou pohodu rodiček a laskavější přístup.“
Vzdělání	9	„Zvýšila se odbornost asistentek.“ „Porodní asistentky mají lepší vzdělání.“
Kompetence	7	„Myslím si, že vzrostly kompetence asistentek.“
Profesionalita	7	„Věřím, že u mladších asistentek je přístup jiný (profesionální), než před 50 lety.“ „Větší respekt k rodičce“.
Informovanost	5	„Více se o nich mluví.“
Celková změna	4	„Dochází k vývoji obecně i k přístupu k pacientkám.“
Alternativy	4	„Dřív asi rodili lékaři. Podle toho to i tak vypadalo, jedna poloha na koze. Která byla nejvíc pohodlná pro porodníka.“
Kvalita péče	3	„Myslím si, že dnes jsou lepší hygienické podmínky a lepší postupy.“

Tabulka 19 změny v profesi

Na podotázku odpovědělo 55 respondentů ze 196. Nejhojněji vyskytovanou odpovědí bylo, že došlo k celkové modernizaci. Ať už modernizaci postupů, či různého vybavení. Tato odpověď

se vyskytla celkem 15x. 10 respondentů odpovědělo, že je zaujímán empatictější přístup k ženám, což je velmi důležitá změna k lepšímu. Celkem 9x bylo v odpovědích zmíněno, že se klade větší důraz na vzdělání zdravotníků, s čímž jsou na ně kladeny větší požadavky.

Otázka číslo 15: Jaká by byla Vaše očekávání při setkání s porodní asistentkou?

Vypište vlastní odpověď:

Odpovědi	Četnost	Příklady konkrétních odpovědí
Profesionalita	62	„Znalosti v oblasti gynekologie a porodnictví.“ „Že má potřebné vzdělání.“ „Bude rozumět své profesi.“
Rady a informace	39	„Očekávala bych rady ohledně stravy v těhotenství, cvičení a přípravy k porodu.“ „Aby mi poradila, jestli je to, co se mi zrovna děje, normální.“
Empatie	38	„Příjemné a empatické vystupování.“ „Aby byla příjemná a empatická.“
Psychická opora	33	„Že mi pomůže při porodu osobněji než lékař, spíš psychická podpora.“ „Hlavně podpora, uklidnění a pochopení.“
Pomoc	26	„Pomoc při porodu.“ „Že mi pomůže, podpoří a připraví.“
Ochota, vstřícnost	22	„Vstřícný přístup.“
Bez očekávání	20	„Nemám očekávání.“

Téma	Četnost	Příklady konkrétních odpovědí
Milá osoba	19	„Měla by být na ženu milá.“ „Očekávala jsem milou, empatickou ženu, bohužel tomu tak nebylo.“
Respekt	13	„Absolutní respekt vůči přáním budoucí matky.“ „Že bude respektovat moje přání.“
Nevím	13	„Nevím, nikdy jsem se s touto profesí nesetkala.“
Průvodce	12	„Aby vedla můj porod, radila, provázela těhotenstvím.“
Klidná osoba	12	„Klidná osoba, trpělivost.“
Pozitivní osoba	5	„Pozitivní přístup k rodičce.“

Tabulka 20 očekávání od PA

Poslední otázkou, bylo zjišťováno, co by od nás, jako porodních asistentek, lidé očekávali. Odpovědi bylo mnoho a většinou byly pozitivně laděné. Na tuto otázku odpovědělo 164 respondentů ze 196. Odpovědi obsahovaly, nejen to, jaká by měla porodní asistentka být, ale i jaké služby by od ní respondenti očekávali. Nejčastěji respondenti odpovídali, že by při setkání s porodní asistentkou očekávali profesionála, který má potřebné vzdělání, znalosti a zkušenosti. Tato informace se v odpovědi objevila celkem 62x. Druhou nejčastější odpovědí bylo, že by porodní asistentka měla umět poskytovat potřebné rady a informace (39). Velmi často zmiňovaná odpověď (38), že by respondenti očekávali lidskou a empatickou osobu, lze považovat za důležitou. Tyto vlastnosti by porodním asistentkám neměly chybět.

4 DISKUSE

Cílem kapitoly diskuse, je zhodnotit výsledky dotazníkového šetření a porovnat výsledky jiných výzkumů, literaturou a se závěrečnými pracemi, zabývajícími se podobnými tématy. Na téma porodní asistence a názor/pohled společnosti na ni, již existuje několik podobných prací. Mezi tyto práce patří například „Postavení porodních asistentek ve společnosti“, z roku 2019, od autorky Anny **Žodecké**, „Profese porodní asistentky – veřejné mínění“, z roku 2012, od autorky Veroniky **Dvořákové**, nebo například práce s názvem „Informovanost české populace o profesi porodní asistentky“ z roku 2014, kde je autorkou Pavlína **Mališková**.

První tři otázky výzkumu se týkaly osobních údajů respondentů. První otázka zjišťovala, jakého jsou respondenti pohlaví. Celkem 80,6 % dotazovaných bylo pohlaví ženského a 19,4 % pohlaví mužského. Dalo by se předpokládat že ženy, budou mít blíže k tématu porodu a porodních asistentek, a proto se rozhodly vyplnit tento dotazník. Například v práci A. Žodecké (2019, str. 44), s podobným náhodným výběrem respondentů, tvořily ženy také větší počet dotazovaných (56 %). Druhá otázka dotazníku se týkala věku. Tato uzavřená otázka dávala na výběr ze tří možností. V dotazníku, byli nejvíce zastoupeni respondenti mezi 18-30 lety. Do této kategorie spadalo celkem 121 dotazovaných (61,7 %). Podobné nejčetnější věkové zastoupení pak měl výzkum jak A. Žodecké (2019, str. 44), kdy tvořilo kategorii 21-29 let celkem 61 %, tak i práce P. Mališkové (2014, str. 24), kde bylo celkem 77,6 % respondentů ve věku od 15-26 let. Tyto věkové hranice jsou většinou obdobím, kdy se lidé začnou zajímat o svou budoucnost v oblasti mateřství, proto by se dal předpokládat větší zájem a povědomí o tomto tématu. Dle výzkumu Czso z roku 2018 tvoří lidé od 25 do 44 let největší skupinu pohybující se na internetu, kde byl tento dotazník vyvěšen (CZSO, 2018). Kategorie 31-45 let byla poté zastoupena celkem 55 respondenty (28,1 %). A nejméně zastoupenou kategorií, 45 let a více, tvořilo 20 respondentů (10,2 %). Třetí a poslední otázka týkající se osobních údajů zjišťovala, jaké mají respondenti nejvyšší dosažené vzdělání. Největší zastoupení měli respondenti s vysokoškolským vzděláním, kteří tvořili celkem 43,9 % z celého souboru. Dle výsledků sčítání lidu z roku 2011 se úroveň vzdělání neustále zvyšuje a lidí s vysokou školou přibývá. Dala by se tedy předpokládat souvislost s velkým výskytem vysokoškolsky vzdělaných lidí mezi respondenty (CZSO, 2021). Vysokoškolsky vzdělaní lidé pak také častěji vyhledávají informace na internetu, což je mohlo dovést k vyplnění tohoto dotazníku (CZSO, 2018). Pouze o procento méně (42,9 %) pak zastupovali respondenti se středoškolským vzděláním s maturitou. 5,1 %

respondentů uvedlo, že mají základní vzdělání. Stejný počet respondentů (8) pak zastupovalo jak kategorii středoškolské vzdělání bez maturity, tak i vyšší odborné vzdělání, obě kategorie tvořily 4,1 % ze všech dotazovaných.

Pomocí čtvrté otázky bylo zjišťováno, zda se respondenti někdy setkali s profesí porodní asistentky osobně. Osobní setkání a zkušenost, by mohli ovlivnit pohled na tuto profesi. 114 respondentů uvedlo, že se již s porodní asistentkou setkalo a 82 uvedlo, že se porodní asistentkou doposud nesetkalo. Z respondentů, kteří se již s porodní asistentkou setkali, měly větší zastoupení ženy (94x). Dalo by se předpokládat, že ženy mají více příležitostí setkat se s touto profesí.

Otázka č. 5 se respondentů ptala, z jakých zdrojů se nejčastěji dozvídají o porodní asistenci. Z průzkumu plyne, že se respondenti o porodních asistentkách nejčastěji dozvídají na internetu (38,3 %). Český statistický úřad uvádí, že neustále stoupá počet českých domácností, připojených k internetu. K roku 2018 jsou to již čtyři pětiny domácností (CZSO, 2018). Podobnou otázku můžeme najít i v práci P. Malíškové (2014, str. 30), která uvádí, že nejčastějším zdrojem o porodní asistenci jsou média. V tomto průzkumu tvoří média, teprve druhý nejčastější zdroj (25, 5 %). Třetí místo pak ve výsledcích tvoří rodina, přátelé a známí (19,4 %). V nabídce jiné, byly uváděny zdroje jako škola či vlastní zaměstnání a tato kategorie tvoří 9,7 %. Jako poslední je umístěná literatura, kterou zvolilo pouze 7,1 % respondentů.

Jaké zdroje by ovšem volili sami respondenti, pokud by se chtěli dozvědět o porodní asistenci? Na to odpovídali dotazovaní v otevřené otázce č. 6. Z odpovědí vyplívá, že hlavním zdrojem, kde by respondenti hledali informace, by byl internet (119x). Dále by se také ptali svých známých, rodiny či přátel (38x). Méně často už by pak volili jako zdroj informací literaturu (30x), nebo lékaře (23x), přitom bychom tyto zdroje, například oproti internetu, mohli považovat za validnější.

Porodní asistentka, není zdravotní sestra. To si uvědomuje celkem 64,3 % respondentů a odpovídá tak v otázce č. 7. 35,7 % respondentů si ovšem myslí, že tyto dvě povolání jsou stejné. Respondenti odpovídající, že porodní asistentka není sestra byli přesměrováni na podotázku, v čem si myslí, že se tyto dvě profese liší. Nejvíce z nich odpovědělo, že mají rozdílné kompetence (47x). Další odpověď pak správně zněla, že mají jinou vysokoškolskou specializaci (38x). Dále si několik respondentů myslí, že porodní asistentka vůbec nemá zdravotnické

vzdělání (11x). Možná, že si ji v těchto případech mohou plést s profesí doly, která opravdu zdravotnické vzdělání nemá.

Porodní asistentka je v dnešní době vysokoškolsky vzdělaný zdravotnický pracovník. Otázka č. 8 se ovšem respondentů ptala, jaké nejnižší dosažené vzdělání, by podle jejich názoru, porodním asistentkám stačilo. Většina respondentů (73) si myslí, že by porodní asistentky měly mít vysokou školu, tak jako je to doposud. Velká část respondentů (53) si ovšem myslí, že by porodním asistentkám stačila střední škola s maturitou. Na třetím místě se pak umístila vyšší odborná škola, kterou uvedlo 46 respondentů. Na vzdělání porodních asistentek se ve své práci ptala i P. Malíšková (2014, str. 26) a z jejího výzkumu vyplynulo vysoké povědomí respondentů, o způsobu vzdělávání porodních asistentek v dnešní době.

Otázka č. 9 zjišťovala, co si respondenti myslí, že patří do náplně práce porodních asistentek. Otázka byla otevřená a ze 196 respondentů jich odpovědělo 188. Z odpovědí by se dalo usuzovat, že respondenti mají dostačující přehled o tom, jaká je náplň práce porodních asistentek. Nejčastější odpovědi se týkaly obecné péče o těhotné ženy. Respondenti věděli, že se stará o ženy v průběhu těhotenství (45), pečuje o rodičky v průběhu jejich porodu (121), ale stará se i o ženy v období šestinedělí (42). Celkem 38 respondentů si myslí, že porodní asistentka vede porod, a 23 dalších respondentů správně uvedlo, že vede pouze fyziologický porod. I otázky v pracích V. Dvořákové (2012, str. 34) a A. Žodecké (2019, str. 51) se zabývaly kompetencemi porodních asistentek. A. Dvořáková uvádí, že oslovené respondentky ve většině případů nevěděly, co je náplň práce porodní asistentky. A. Žodecká zase uvádí, že veřejnost je informovaná o kompetencích porodní asistentky pouze z části. V obou případech, byly ovšem, oproti mému výzkumu, otázky uzavřené a respondenti vybírali z nabízených možností.

Dále bylo prostřednictvím otázky č. 10 zjišťováno, kde všude si respondenti myslí, že by mohla porodní asistentka pracovat. Nejčastější odpověď byla nemocnice (82x), což bohužel není moc výstižné. Celkem 80x bylo zmíněno, že porodní asistentka pracuje na porodním sále. Vzhledem k tomu, že zdravotní péče je v České republice poskytována většinou v rámci zdravotnického zařízení, jsou tyto odpovědi považovány za aktuální. 39 respondentů ovšem ví, že porodní asistentka může ženy navštěvovat i u nich doma, nebo že může například provozovat soukromou komunitní praxi, což uvedlo celkem 36 odpovídajících. Nedílnou součástí práce porodní asistentky je také péče o ženy na gynekologických odděleních, což si uvědomuje

celkem 26 respondentů a dokazuje to tak svou odpovědí. Zajímavou, ale výstižnou odpovědí, kterou uvedlo 24 respondentů pak bylo, „Všude, kde se rodí“.

Porodní asistentka poskytuje základní a specializovanou ošetrovatelskou péči, bez odborného dohledu a indikace lékaře (Zákonyprolidi.cz, 2019). Otázka č. 11 se ovšem respondentů ptala, jestli si oni sami myslí, že je třeba, aby porodní asistentka pracovala pod dohledem lékaře. 57,7 % respondentů si myslí, že to potřeba není a 42,3 % si naopak myslí, že to potřeba je. Ve výzkumu V. Dvořákové (2012, str. 37), respondenti na podobnou otázku ve většině odpověděli, že by si spíše nepřáli, aby porodní asistentky pracovaly samostatně. Možná se tento pohled mohl změnit právě díky 9 rokům, které od jejího výzkumu uplynuly. Svou odpověď v podotázce zdůvodnilo pouze 64 respondentů ze 196. Respondenti, kteří si myslí, že by měla porodní asistentka pracovat pod dohledem lékaře, zdůvodňují svoji odpověď nedostatečným vzděláním (8x), možnostem vzniku komplikací, které sama porodní asistentka nezvládne vyřešit (4x), nebo také tím, že je potřeba vzájemná spolupráce obou profesí (5x). Většina odpovídajících si myslí, že porodní asistentka nemusí pracovat pod dohledem lékaře, protože je samostatný specialista (23x). Někteří respondenti uvedli, že podle nich záleží na situaci (18x), a zkušenostech porodní asistentky (7x).

Otázka č. 12 se zabývala potřebou profese porodní asistentky. Potěšující je, že většina respondentů si myslí, že porodní asistentky jsou potřebné (90,8 %). Ke stejnému zjištění došla ve své práci i V. Dvořáková (2012, str. 41), která se ptala, zda je práce porodní asistentky důležitá. I u této otázky byli respondenti žádáni o zdůvodnění své odpovědi vlastními slovy. Nejčastějším důvodem, proč si respondenti myslí, že je tato profese důležitá je významná psychická podpora, kterou porodní asistentka ženám poskytuje (11x). Několik respondentů také uvedlo, že na vše není potřeba lékař (7x), nebo že vztah který navážou s porodní asistentkou není tak osobní, jako vztah s lékařem (7x). Důvodem osobnějšího vztahu by pak mohlo být i to, že porodní asistentka má na ženy více času než lékař, což uvedli 4 respondenti. V menší míře se zde setkáváme ale i s negativním postojem k potřebě této profese (9,2 %). Příkladem může být v odpovědích uvedená věta: „Je zapotřebí kvalifikovaných lékařů, aby se nerodily postižené děti, a nedocházelo k úmrtí při porodu“.

V otázce č. 13 bylo zjišťováno, zda si respondenti myslí, že má profese porodní asistence budoucnost. Stejně jako v předchozí otázce, zde převažovaly kladné odpovědi, kterých bylo celkem 93,4 %. I přes pokles intenzity plodnosti, ze sčítání lidu z roku 2011 (CZSO, 2013),

respondenti jako nejčastější důvod uváděli, že děti se přeci budou rodit stále častěji, a proto budou porodní asistentky potřeba (16x). Dále také stoupá zájem o péči porodních asistentek (8x) a o problematiku porodu obecně (3x). Pouze 6,6 % respondentů si myslí, že tato profese nemá budoucnost.

Předposlední otázka č. 14, měla zjistit, zda si respondenti myslí, jestli se profese porodní asistence za posledních 50 let změnila, a pokud ano, tak v čem. Profese se v průběhu času změnila hlavně v respektu vůči pacientům, souhrě prostředí a personálu, většímu pocitu ze důvěry a profesionality (Štomerová, 2020). Že se profese změnila, si myslí 86,2 % dotazovaných. Podle nich se změnila především v modernizaci postupů, zařízení, vybavení a technologií, což uvedlo celkem 24 respondentů. Pozitivní změnu pak podle respondentů také přinesl empatictější a lidštější přístup k ženám (10x). Respondenti také uvedli že se oproti dřívější době klade větší důraz na vzdělání zdravotníků (9x), a že porodní asistentky mají dnes širší kompetence (7x).

V poslední řadě bylo cílem práce také zjistit, co by společnost od porodních asistentek očekávala. Tato otázka č. 15 byla otevřená a odpovědi od respondentů byly překvapivě rozsáhlé, některé obsahovaly nejen očekávání, ale i různé zkušenosti či poděkování za péči porodních asistentek. Nejčastěji v odpovědích zaznívalo, že by porodní asistentka měla být profesionál, měla by mít rozsáhlé znalosti, potřebné vzdělání a zkušenosti (62x). Respondenti by také očekávali, že jim bude porodní asistentka umět poradit a předat informace (39x). I v těchto odpovědích se opakovala důležitost vlastnosti empatie, kterou by od této profese očekávalo hned 38 respondentů. V odpovědích byly zmiňovány i další vlastnosti, které by respondenti u osob vykonávajících tuto profesi očekávali, jako třeba ochota, vstřícnost, respekt, klid, trpělivost a další.

5 ZÁVĚR

Tématem a cílem bakalářské práce bylo zjistit, jaký je pohled dnešní společnosti na profesi porodní asistence. Teoretická část bakalářské práce se zabývala vysvětlením pojmu společnost, a protože následný výzkum probíhal mezi českými občany, tak i pojmem dnešní, moderní, česká společnost. Dále byl vysvětlen pojem veřejné mínění, který může být chápán, jako pohled společnosti. Tento pohled je v životě člověka ovlivňován mnohými faktory. I těmito faktory se teoretická část zabývala. Dalším tématem, kterému se práce věnovala, byla historie porodní asistence, a to především pohledem společnosti na profesi v dřívějších dobách. Historie byla z velké části zaměřena na oblast Čech. Další část práce se věnovala profesi porodních asistentek v současné době. Součástí bylo zmínění právní legislativy, která se k této profesi vztahuje. Dále byly uvedeny profesní organizace, které se věnují sdružování porodních asistentek a zvyšují informovanost společnosti o této profesi. V neposlední řadě se pak teoretická část práce věnovala pojmu sociální role, osobnost a image porodní asistentky.

Praktická část bakalářské práce byla založena na výzkumu pomocí kvantitativního šetření. Data byla získána pomocí polostrukturovaného dotazníku vlastní tvorby. Hlavním cílem bylo zjistit, jak dnešní společnost nahlíží na profesi porodní asistence. Tento pohled, byl zjišťován především pomocí otázek týkající se potřeby, budoucnosti a očekávání od této profese. Dle výsledků z výzkumu si společnost myslí, že porodní asistentky jsou a budou potřebné. Při setkání s porodní asistentkou by si společnost představovala, že se setká s profesionálem, který jim bude umět poradit a poskytnout kvalitní informace. Očekávala by také člověka, který bude empatický, milý a optimistický. Tato slova mohou sloužit jako motivace pro budoucí, ale i stávající porodní asistentky. Aby mohla být tato očekávání naplněna, je potřeba o nich vědět. V této části bylo také zjišťováno, jaké zdroje se nejvíce věnují porodní asistenci. Z výzkumu plyne, že internet je nejčastějším zdrojem, odkud se společnost o porodních asistentkách dozvídá, ale zároveň by byl i zdrojem první volby při hledání těchto informací. Tento zdroj ovšem nezaručuje validní informace a je zapotřebí dávat si pozor, z kterých webových stránek jsou informace čerpány. Bylo by dobré, kdyby společnost měla povědomí o webových stránkách profesních organizací porodních asistentek, které tyto validní informace poskytují.

6 POUŽITÁ LITERATURA

BÁNOVČINOVÁ, Ľubica., BUBENÍKOVÁ, Milina. Empatia v ošetrovatelstve. Cejnm.osu.cz [online]. 2011. [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: <https://cejnm.osu.cz/pdfs/cjn/2011/01/05.pdf>

CONNERTON, C. Winifred, Midwifery. Britannica.com. [online]. 2021. [cit.2021-04-03]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/science/midwifery>

DAVISON, W. Phillips. Britannica.com [online]. 2020. [cit.2021-28-3]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/public-opinion>

Dokumenty Mezinárodní konfederace porodních asistentek. Mzcr.cz [online]. 2014. [cit.2021-03-27]. Dostupné z: https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/wepub/9081/20319/Definition%20of%20the%20Midwife_p%C5%99eklad.pdf

ELIAŠOVÁ, Anna. *Pôrodná asistencia I Fyziológia*. Martin: Vydavateľstvo Osveta, 2008. ISBN 80-8063-261-8.

FLEW, Terry. Media Convergence. Britannica.com. [online]. 2018. [cit. 2021-04-03]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/media-convergence>

FTOREK, Jozef. *Public relations jako ovlivňování mínění: jak úspěšně ovlivňovat a nenechat se zmanipulovat*. 3., rozš. vyd. Praha: Grada, 2012. Komunikace (Grada). ISBN 978-80-247-3926-7.

GIDDENS, Anthony, SUTTON, Philip W., ed. *Sociologie*. Praha: Argo, 2013. ISBN 978-80-257-0807-1.

Historie ČKPA. Ckpa.cz [online]. 2021. [cit.2021-03-26]. Dostupné z: <https://www.ckpa.cz/ckpa/historie-ckpa.html>

International Code of Ethics for Midwives. Internationalmidwives.org. [online]. 2008. [cit. 2021-04-11]. Dostupné z: <https://internationalmidwives.org/assets/files/general-files/2019/10/eng-international-code-of-ethics-for-midwives.pdf>

JANDOUREK, Jan. *Slovník sociologických pojmů: 610 hesel*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3679-2.

JEDLIČKOVÁ, Věra. Jsou domácí porody legální? Verajedlickova.cz [online]. 2019. [cit.2021-04-02]. Dostupné z: <https://verajedlickova.cz/2019/05/05/jsou-domaci-porody-legalni/>

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Masová média. 2.*, přepracované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0743-6.

Kdo je porodní asistentka a jak se stát porodní asistentkou? Mzcr.cz [online]. 2020. [cit.2021-01-08]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/kdo-je-porodni-asistentka-a-jak-se-stat-porodni-asistentkou/>

Kdo je porodní asistentka. Unipa.cz [online]. 2021. [cit.2021-01-03]. Dostupné z: <https://www.unipa.cz/porodni-asistentka/>

KOBZA, Miroslav. Nejbrutálnější čarodějnické procesy 17. století začaly na Jesenicku před 395 lety. Olomouc.rozhlas.cz [online]. 2017. [cit. 2021-01-20]. Dostupné z: <https://olomouc.rozhlas.cz/nejbrutalnejsi-carodejnicke-procesy-17-stoleti-zacaly-na-jesenicku-pred-395-lety-6374964>

LENDEROVÁ, Milena. *Ženy s kufříkem a nadějí: porodní báby a asistentky v českých zemích od poloviny 19. do poloviny 20. století.* Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2019. ISBN 978-80-246-4475-2.

Malé lásky. Csfed.cz. [online]. 2017. [cit.2021-04-02]. Dostupné z: <https://www.csfed.cz/film/533367-male-lasky/prehled/>

MANSFELDOVÁ, Zdenka a Milan TUČEK. *Současná česká společnost: sociologické studie.* Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2002. ISBN 80-7330-009-5.

NOVOTNÁ, Eliška. *Základy sociologie.* Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2396-9.

O Nás. Ckpa.cz [online]. 2021. [cit.2021-03-26]. Dostupné z: <https://www.ckpa.cz/ckpa/o-nas.html>

O nás. Unipa.cz [online]. 2021. [cit.2021-26.3]. Dostupné z: <https://www.unipa.cz/o-nas/>

ODENT, Michel. *Potřebujeme porodní asistentky?.* Přeložil Klára MEISSNEROVÁ. Praha: Maitrea, 2017. ISBN 978-80-7500-300-3.

PETRUSEK, Miloslav a Jan BALON. *Společnost naší doby: populární sociologie (ne)populárních problémů*. Praha: Academia, 2011. Průhledy (Academia). ISBN 978-80-200-1965-3.

PLEVOVÁ, Ilona. *Ošetrovatelství I. 2.*, přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2018. Sestra. ISBN 978-80-271-0888-6.

Plodnost žen. Czso.cz [online]. 2013. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551769/170224-14.pdf/287dc43c-df94-40c1-bf04-b322ed0e4b84?version=1.0>

Pracoviště a náplň práce porodní asistentky. Pdcap.cz. [online]. 2020. [cit. 2021-04-09]. Dostupné z: <https://www.pdcap.cz/Texty/PA/PracovistePA.html>

Prestiž povolání – červen 2019. Cvvm.soc.cas.cz [online]. 2019. [cit.2021-01-20]. Dostupné z: <https://cvvm.soc.cas.cz/cz/tiskove-zpravy/ekonomicke/prace-prijimy-zivotni-uroven/4990-prestiz-povolani-cerven-2019>

Principy péče v porodní asistenci. Ckpa.cz [online]. 2019. [cit.2021-03-27]. Dostupné z: https://www.ckpa.cz/files/PDF/Z%C3%A1kladn%C3%AD_principy_p%C3%A9%C4%8De_v_porodn%C3%AD_asistenci_v3.pdf

Profesní organizace porodních asistentek v ČR. Ckpa.cz [online]. 2014. [cit.2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.ckpa.cz/ckpa/media/sjednoceni-profesnich-organizaci-pa/125-profesni-organizace-porodnich-asistentek-v-cr-2.html>

Profesní organizace ve světě. Ckpa.cz [online]. 2021. [cit.2021-03-26]. Dostupné z: <https://www.ckpa.cz/ckpa/odkazy.html>

REITEROVÁ, Eva. *Statistika pro nelékařské zdravotnické obory*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016. ISBN 978-80-244-5082-7

SLEZÁKOVÁ, Lenka, Martina ANDRÉSOVÁ, Petra KADUCHOVÁ, Monika ROUČOVÁ a Eva STAROŠTÍKOVÁ. *Ošetrovatelství v gynekologii a porodnictví. 2.*, přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Sestra (Grada). 272 s. ISBN 978-80-271-0214-3.

Společnost moderní. Encyklopedie.soc.cas.cz [online]. 2020. [cit.2021-02-03]. Dostupné z: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Spole%C4%8Dnost_modern%C3%AD

Společnost. Encyklopedie.soc.cas.cz [online]. 2018. [cit.2021-02-01]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Spole%C4%8Dnost>

Stanovy „České společnosti porodních asistentek z. s.“. Porodniasistentky.info [online]. 2021. [cit.2021-03-28]. Dostupné z: <https://www.porodniasistentky.info/index.php/stanovy/>

ŠTROMEROVÁ, Zuzana. Porodní asistentka z hlediska práva. Pdcap.cz. [online]. 2020. [cit. 2021-04-09]. Dostupné z: <https://www.pdcap.cz/Texty/PA/PravaPA.html>

ŠTROMEROVÁ, Zuzana. Role porodní asistentky u nás a v cizině. Pdcap.cz. [online]. 2020. [cit. 2021-04-09]. Dostupné z: <https://www.pdcap.cz/Texty/PA/RolePA.html>

ŠTROMEROVÁ, Zuzana. Zákon č. 96/2004 Sb. a vyhláška č. 55/2011 Sb. Pdcap.cz. [online]. 2020. [cit. 2021-04-09]. Dostupné z: <https://www.pdcap.cz/Texty/PA/Zakon96a424.html>

ŠTROMEROVÁ, Zuzana. Změny v našem porodnictví. Pdcap.cz. [online]. 2020. [cit. 2021-04-09]. Dostupné z: <https://www.pdcap.cz/Texty/JakRodi/ZmenyUnas.html>

ŠTROMEROVÁ, Zuzana. Jak rodí ženy v jiných zemích. Pdcap.cz. [online]. 2020. [cit.2021-04-02]. Dostupné z: <https://www.pdcap.cz/Texty/JakRodi/JakRodiZeny.html>

The effect of likes on public opinion perception an personal opinion. Degruyter.com. [online]. 2019. [cit.2021-04-02]. Dostupné z: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/commun-2019-2030/html>

Unie porodních asistentek mění vedení. Unipa.cz [online]. 2021. [cit.2021-03-26]. Dostupné z: <https://www.unipa.cz/unie-porodnich-asistentek-meni-vedeni/>

Úplný výpis ze spolkového rejstříku Unie porodních asistentek. Or.justice.cz [online]. 2014. [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=752875&typ=UPLNY>

URBAN, Lukáš, Josef DUBSKÝ a Karol MURDZA. *Masová komunikace a veřejné mínění*. Praha: Grada, 2011. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3563-4.

VÉVODOVÁ, Šárka a Kateřina IVANOVÁ. *Základy metodologie výzkumu pro nelékařské zdravotnické profese*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4770-4.

VRÁNOVÁ, Věra. *Historie babičtví a současnost porodní asistence*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. 203 s. ISBN 978-80-244-1764-6.

Vyhláška č. 55/2011 Sb. Vyhláška o činnosti zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků. [Zakonyprolidi.cz](http://zakonyprolidi.cz) [online]. 2019. [cit. 2021-04-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-55>

Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci-2018. Czso.cz [online]. 2018. [cit.2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/7-vyhledavani-vybranych-informaci-na-internetu-oc2e6hbn14>

Vzdělávání. Počty žáků a studentů. Czso.cz [online]. 2021. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/1-vzdelavani>

Zavolejte porodní sestřičky. Csfid.cz. [online]. 2012. [cit.2021-04-02]. Dostupné z: <https://www.csfid.cz/film/311854-zavolejte-porodni-sestricky/prehled/>

7 PŘÍLOHY

Příloha 1 kompetence PA	64
Příloha 2 dotazník	65

Příloha 1 kompetence PA

Porodní asistentka

(1) Porodní asistentka vykonává činnosti podle § 3 odst. 1 a dále poskytuje a zajišťuje bez odborného dohledu a bez indikace základní a specializovanou ošetrovatelskou péči těhotné ženě, rodící ženě a ženě do šestého týdne po porodu prostřednictvím ošetrovatelského procesu. Přitom zejména může

- a) poskytovat informace o životosprávě v těhotenství a při kojení, přípravě na porod, ošetření novorozence a o antikoncepci; poskytovat rady a pomoc v otázkách sociálně-právních ve spolupráci s odpovědnými orgány,
- b) provádět návštěvy v rodině těhotné ženy, ženy do šestého týdne po porodu a gynekologicky nemocné, sledovat její zdravotní stav,
- c) podporovat a edukovat ženu v péči o novorozence, včetně podpory kojení a předcházet jeho komplikacím,
- d) diagnostikovat těhotenství, předepisovat, doporučovat nebo provádět vyšetření nutná ke sledování fyziologického těhotenství, sledovat ženu s fyziologickým těhotenstvím, poskytovat jí informace o prevenci komplikací; v případě zjištěného rizika předávat ženu do péče lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru gynekologie a porodnictví,
- e) sledovat stav plodu v děloze všemi vhodnými klinickými a technickými prostředky, rozpoznávat u matky, plodu nebo novorozence příznaky patologií, které vyžadují zásah lékaře, a pomáhat mu v případě zásahu; při nepřítomnosti lékaře provádět neodkladná opatření,
- f) připravovat rodičku k porodu, pečovat o ni ve všech dobách porodních a vést fyziologický porod, včetně případného nástřihu hráze; v neodkladných případech vést i porod v poloze koncem pánevním; neodkladným případem se rozumí vyšetřovací nebo léčebný výkon nezbytný k záchraně života nebo zdraví,
- g) ošetřovat porodní a poporodní poranění a pečovat o ženu do šestého týdne po porodu,
- h) přejímat, kontrolovat, ukládat léčivé přípravky¹⁰⁾ a manipulovat s nimi a zajišťovat jejich dostatečnou zásobu,
- i) přejímat, kontrolovat a ukládat zdravotnické prostředky¹¹⁾ a prádlo, manipulovat s nimi, a zajišťovat jejich dezinfekci a sterilizaci a jejich dostatečnou zásobu,
- j) analyzovat, zajistit a hodnotit kvalitu a bezpečnost poskytované ošetrovatelské péče⁴²⁾,
- k) pečovat o ženu s odumřelým plodem ve vyšším stupni těhotenství, s přerušným těhotenstvím nad dvanáctý týden z genetické indikace či zdravotní indikace ženy ve všech porodních dobách, včetně sledování a vyhodnocování rizik s tím spojených.

(2) Porodní asistentka může poskytovat bez odborného dohledu a bez indikace ošetrovatelskou péči fyziologickému novorozenci prostřednictvím ošetrovatelského procesu a provádět jeho první ošetření, včetně případného zahájení okamžité resuscitace.

(3) Porodní asistentka pod přímým vedením lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru gynekologie a porodnictví může

- a) asistovat při komplikovaném porodu,
- b) asistovat při gynekologických výkonech,
- c) instrumentovat na operačním sále při porodu.

(4) Porodní asistentka pod odborným dohledem porodní asistentky se specializovanou způsobilostí v oboru, všeobecné sestry se specializovanou způsobilostí v oboru nebo dětské sestry se specializovanou způsobilostí, v souladu s diagnózou stanovenou lékařem může vykonávat činnosti podle § 4 odst. 1 písm. a) až j) při poskytování vysoce specializované ošetrovatelské péče.

(5) Porodní asistentka dále vykonává činnosti podle § 4 odst. 1, 3 a 4 písm. a) u těhotné a rodící ženy, ženy do šestého týdne po porodu a pacientky s gynekologickým onemocněním.

Zdroj: Zákonyprolidi.cz, 2019

Příloha 2 dotazník

Pohled dnešní společnosti na profesi porodní asistence – dotazník

Dobrý den,

Jmenuji se Eliška Hájková a jsem studentkou porodní asistence na Univerzitě Pardubice. Ráda bych Vás tímto způsobem požádala o spolupráci prostřednictvím vyplnění krátkého dotazníku, který se věnuje pohledu dnešní společnosti na profesi porodní asistence. Dotazník je anonymní a výsledky budou použity do mé závěrečné práce. Předem Vám děkuji za spolupráci a věnovaný čas.

Přeji hezký den,
Eliška Hájková

1. Jaké je Vaše pohlaví?
 - Žena
 - Muž

2. Kolik Vám je let?
 - 18-30 let
 - 31-45 let
 - 45 let a více

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
 - Základní vzdělání
 - Středoškolské vzdělání bez maturity
 - Středoškolské vzdělání s maturitou
 - Vyšší odborné vzdělání
 - Vysokoškolské vzdělání

4. Setkali jste se někdy osobně s profesí porodní asistentky?
 - Ano setkal/a.
 - Ne nesetkal/a.

5. Z jakých zdrojů se nejčastěji dozvídáte o porodní asistenci?
 - Média – televize, noviny, rádio
 - Knihy, odborné publikace a časopisy
 - Rodina, přátelé, známí
 - Internet – sociální sítě, diskuse, blogy
 - Jiné:

6. Jaké zdroje byste volili při hledání informací o porodní asistenci?
(Prosím, vypište.)
 - :.....
 -

7. Myslíte si, že porodní asistentka je zdravotní sestra?
 Ano, myslím.
 Ne, nemyslím.
 Pokud si myslíte že ne, vypište, prosím, v čem si myslíte, že se tyto dvě profese liší:
.....
.....
.....
8. Jaké nejnižší dosažené vzdělání by podle Vás měla mít porodní asistentka?
(Prosím, vypište.)
 :.....
.....
9. Co si myslíte, že patří do kompetencí (náplň práce) porodní asistentky?
(Prosím, vypište.)
 :.....
.....
.....
10. Kde všude si myslíte, že může porodní asistentka pracovat?
(Prosím, vypište.)
 :.....
.....
.....
11. Myslíte si, že by měla porodní asistentka pracovat pod přímým lékařským dohledem?
 Ano, myslím. Proč si to myslíte:
.....
.....
 Ne nemyslím. Proč si to myslíte:
.....
.....
12. Myslíte si, že je profese porodní asistence potřebná?
 Ano, myslím. Proč si to myslíte:
.....
.....
 Ne, nemyslím. Proč si to myslíte:
.....
.....

13. Myslíte si, že profese porodní asistence má budoucnost?

Ano, myslím. Proč si to myslíte:

.....
.....

Ne, nemyslím. Proč si to myslíte:

.....
.....

14. Myslíte si, že se profese porodní asistence za posledních 50 let změnila?

Ano, myslím. V čem se podle Vás změnila:

.....
.....

Ne, nemyslím.

15. Jaká by byla Vaše očekávání při setkání s porodní asistentkou?

(Prosím, vypište.)

:.....

.....
.....